

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 1885)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του
έξωτερικού καθώς και τους φίλους του Μικρού Χωριού Εδρυτανίας.
(Σημ.: Τα ένυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)

Περίοδος Β' — Χρόνος 16ος

Τόμος 2ος, Αρ. φύλλου 30

Απρίλιος — Ιούνιος 1986

Υπεύθυνοι σύμφωνα με το νόμο:

Σύνταξης: Μεν. Κουτσούκης, 'Αγλαύ-
ρου 19 — 21, 'Αθήνα (11741),
τηλέφ. 92.38.197.

*Ετήσια συνδρομή:

*Εσωτερικού Δρχ. 500

*Εξωτερικού Δολ. 20

*Εταιριών, ΝΠΔΔ, κλπ. Δρχ. 1000

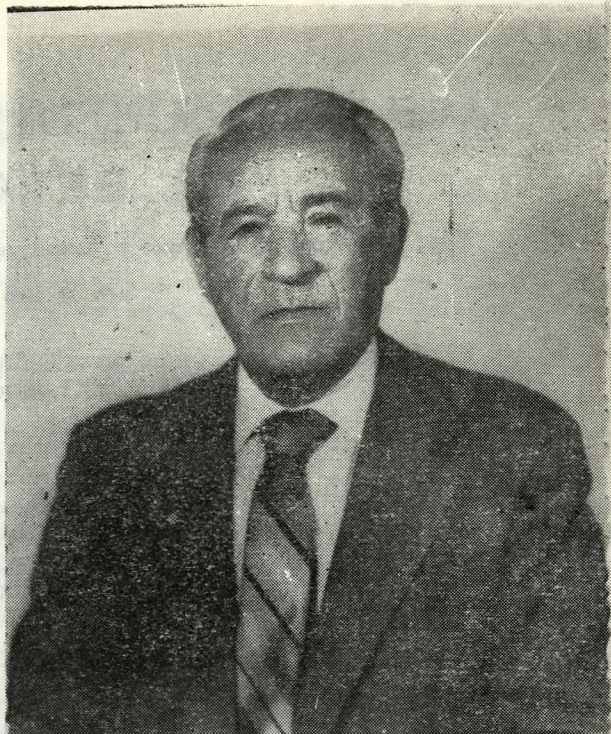
Τυπογραφείου: Γερ. Μαυρογεώργης,
Σεργίου Πατριάρχου 6, 'Αθήνα,
τηλ. 36.07.938.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

—Ο νέος Πρόεδρος της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής «το Βελούχι»	1
—Έληξε το 42ο Συνέδριο των Ευρυτάνων Αμερικής	2
—Το Μικρό Χωριό καλωσορίζει τους Ευρυτάνες Αμερικής και Αυστραλίας	6
—Χωριό μου, Συ μου ξάγναντο (ποίημα), Γ. Μεριγγούνη	10
—Οδοιπορικό στην Ευρυτανία, του Δ. Κουτσουλέλου	11
—Το Κάλλιον (ποίημα), της Ελ. Αποστολοπούλου	15
—Απ' έσα θυμάμαι, του Σ. Γεωργούλη	18
—Ημερολόγιο Εκστρατείας Μ. Ασίας, του Ι. Α. Κεράνη	20
—Μητρών 'Αρρένων Κοινότητας Μικρού Χωριού, του Δ. Κοκκάλα	23
—Τα παλιά χρόνια στο Μικρό Χωριό, του Γ. Μανίκα	27
—Παλιά Ταμπούρια (ποίημα), του Χ. Δ. Τριανταφύλλη	30
—Από τη Σκαπιά της Αδελφότητας	31
—Οι Φύλακες κι η παντοτινή συντροφιά του χωριού μας	36
—Από το χώρο της Ευρυτανίας	38
—Έντυπα που λάθαμε	39
—Μικροχωρίτικα Γράμματα	42
—Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν	47
—Φεύγουμε, δεν πεθαίνουν (ποίημα), του Χ. Τριανταφύλλη	48

Φωτογραφίες εξωφύλλου:

- Πρώτη σελίδα, τιμές ένεκεν ο Ευρυτάνας τσολιάς, σύμβολο του «Βελουχιού».
- Τελευταία σελίδα, ένα στιγμιότυπο από την πανηγυρική έναρξη του 42ου Συνεδρίου των Ευρυτάνων Αμερικής, στην αίθουσα «Ευγένιος ο Αιτωλός».

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΗΣ
Ο ΝΕΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΕΥΡΥΤΑΝΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΤΟ "ΒΕΛΟΥΧΙ,"

Ο κ. Δημ. Πολύζος αναδείχθηκε από το 42ο Συνέδριο ως Πρόεδρος για την επόμενη διετία, της Ένωσης των Ευρυτάνων Αμερικής το «Βελούχι».

Ο κ. Πολύζος γεννήθηκε και έζησε τα παιδικά του χρόνια στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας και το 1939 μετανάστευσε στην Αμερική.

Στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου υπηρέτησε στον Αμερικανικό στρατό με ειδική αποστολή στην Ευρώπη (Ελβετία, Ιταλία, Γιουγκοσλαβία και Ελλάδα). Στην Αμερική εκτός από τις επαγγελματικές του ασχολίες αφοσιώθηκε στην υπόθεση των Ευρυτάνων Αμερικής και υπήρξε από τα πρώτα δραστήρια και ικανά μέλη του «Βελουχιού», που συνέβαλε στην επιτυχία του πατριωτικού και κοινωφελούς έργου της Ενώσεως.

Υπήρξε από το 1947 Γενικός Γραμματέας της Ενώσεως εκλεγόμενος κάθε χρόνο επί 27 συνεχή έτη. Υπό την ιδιότητά του αυτή, πέραν των άλλων, στην περίοδο αυτή υπήρξε ο μοναδικός συντάκτης της εφημερίδας της Ενώσεως το «Βελούχι». Στο διάστημα αυτό επιμελήθηκε και εξέδωσε τα δύο πρώτα Αναμνηστικά Λευκώματα της Ενώσεως, ένα το 1953 και ένα το 1972.

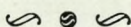
Τελευταία κατείχε τη θέση του Αντιπροέδρου στο Διοικητικό Συμβούλιο του «Βελουχιού». Το 42ο ιστορικό Συνέδριο στο Καρπενήσι τον ανέδειξε Πρόεδρο του «Βελουχιού». Η επάξια αυτή εκλογή του στη θέση του Προέδρου ήλθε σαν επιστέγασμα μιάς μακρόχρονης και δημιουργικής θητείας στο «Βελούχι».

Εμείς οι Μικροχωρίτες είμαστε υπερήφανοι για την εκλογή αυτή και σίγουροι ότι ο κ. Πολύζος θα οδηγήσει την Ένωση Ευρυτάνων Αμερικής το «Βελούχι» σε παραπέρα ανοδική πορεία και δημιουργική δράση.

Τον συνοδεύουν οι ευχές μας. ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ.

ΕΛΗΞΕ ΤΟ 42ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ “ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ,,

Νέος Πρόεδρος εκλέχθηκε ο Μικροχωρίτης κ. Δημ. Ν. Πολύζος

Έληξε το ιστορικό, όπως αποκλήθηκε, 42ο συνέδριο της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής το ΒΕΛΟΥΧΙ, που έγινε στο Καρπενήσι από 27 Ιουνίου ως τις 6 Ιουλίου.

Πρόεδρος του Βελουχιού για την νέα περίοδο εκλέχθηκε ο Μικροχωρίτης κ. Τάκης Ν. Πολύζος, που επί 27 συνεχή έτη διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του «Βελουχιού» και τελευταία Αντιπρόεδρος του.

Οι έργασίες του Συνεδρίου έγιναν στην αίθουσα «Ευγένιος ο Αιτωλός», του ομώνυμου Συλλόγου, στο Καρπενήσι.

Κατά την εναρκτήρια συνεδρίαση απηύθυναν χαιρετισμό προς τους συνέδρους και γενικότερα τους απόδημους Ευρυτάνες ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησίου κ. Νικόλαος, ο υφυπουργός Πολιτισμού κ. Γεώργιος Α. Παπανδρέου, η Γενική Γραμματέας Αποδήμου Ελληνισμού κ. Δημητριάδου, η Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Κανελλοπούλου, ο δήμαρχος Καρπενησίου κ. Σερετάκης και άλλοι εκπρόσωποι Ρουμελιώτικων Σωματείων των αποδήμων κλπ. Στην εναρκτήρια συνεδρίαση παρέστη επίσης ο πρώην Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Νώντας Μπλατσής.

Στην αρχή τους συνέδρους χαιρέτησαν ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου και Πρόεδρος της Πανευρυτανικής Ένωσης κ. Παν. Κωστοπαναγιώτης, στο ενεργητικό του οποίου έγγραφεται η επιτυχής διεξαγωγή του Συνεδρίου, καθώς και ο απεθθών Πρόεδρος του Βελουχιού κ. Μπαλάφας.

Όσοι παρακολούθησαν τις εργασίες του συνεδρίου μέχρι τέλους, ασφαλώς εντυπωσιάστηκαν από την ποιότητα και ποσότητα της δουλειάς που γίνεται στα διάφορα όργανα του «Βελουχιού» και τον αληθινά δημοκρατικό διάλογο που σημαδεύει όλες τις αποφάσεις τους.

Στην τελευταία συνεδρίαση συμμετείχαν Πρόεδροι και εκπρόσωποι των τοπικών πολιτιστικών Συλλόγων των χωριών της Ευρυτανίας.

Ο κόσμος της Ευρυτανίας αγκάλιασε και σφιχταγκάλιασε με αγάπη και δάκρυα χαράς τους ξενητεμένους Ευρυτάνες και σε κάθε χωριό, όπου κι αν πήγαν, βρήκαν ένα θερμό καλωσόρισμα και γεύτηκαν την καλωσύνη των ντόπιων κατοίκων, που μέσα στις αναπόφευκτες επισημότητες και το πιεστικό επίσημο πρόγραμμα, δεν ήταν πάντα εύκολο να την εκφράσουν, όπως αυτοί την ένιωθαν. Ο χορός όμως, όπου στηνόταν, ήταν μιά διέξοδος να ανταμώσουν, μαζί «να κλάψουνε τα ντέρτια τους και τα παράπονά τους».

Πέρα από τις σημαντικές αποφάσεις που πήραν στο Συνέδριο οι Ευρυτάνες της Αμερικής, οι οποίες περιστρέφονται ασφαλώς γύρω από τη γη των πατέρων τους και την προκοπή της, άφησαν πίσω τους κάτι πολυτιμότερο: Έφησαν μιά γλυκειά ανάμνηση, μιά ζεστασιά, μιά σφραγίδα έμπρακτης αγάπης για την πατρίδα, μιά νοσταλγία για τη ζωή που πέρασε. Έδωσαν την αισιοδοξία για από δω και πέρα, χάρις στο α-

κούραστο ενδιαφέρον που δείχνουν για την πολυβασανισμένη Ευρυτανία και τους ακούραστους και απλοϊκούς κατοίκους της που μοχθούν στα κακοτράχαλα ακόμα βουνά της.

Το Συνέδριο έκλεισε με το αποχαιρετιστήριο δείπνο που είχε «συμποσιάρχη» τον τ. Πρόεδρο του Βελουχιού κ. Γ. Καναθό.

Εκ μέρους του Βελουχιού άπονεμήθηκαν διάφορες τιμητικές διακρίσεις και δόθηκαν δώρα σε πρόσωπα που συνετέλεσαν στην επιτυχία του συνεδρίου, και γενικά με την δράση τους βοήθησαν στην ευόδωση των σκοπών της Ενώσεως.

Πέρα από τους χαιρετισμούς των επισήμων, επισημαίνουμε τους συγκρητικούς λόγους του απελθόντος Προέδρου κ. Μπαλάφα, του νέου Προέδρου κ. Πολύζου, του Προέδρου των Ευρυτάνων Μελβούρνης κ. Παπαδοπούλου και της κ. Μπαλάφα, Προέδρου του Συλλόγου «Οι Θυγατέρες της Ευρυτανίας». Αξίζει να σημειώσουμε, ότι η τελευταία επέδωσε δώρο στην κ. Κατίνα Δημ. Πολύζου. Ή κ. Πολύζου διετέλεσε Πρόεδρος επί πολλά χρόνια του Συλλόγου «Θυγατέρες Ευρυτανίας» και σε αναγνώριση της συμβολής της στη ευόδωση των σκοπών του Συλλόγου (βοήθησε πολλά Σχολεία της Ευρυτανίας Παιδικές Χαρές κλπ.) της δόθηκε συμβολικά αυτό το δώρο.

Ασφαλώς ο χώρος δεν επαρκεί για να καλύψει κανείς όλες τις ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις που ποίκιλαν το πρόγραμμα του Συνεδρίου, τις ενδιαφέρουσες εισηγήσεις, παρεμβάσεις, προτάσεις και ομιλίες, που έγιναν στην διάρκεια του Συνεδρίου. Όλα αυτά, πιστεύουμε, η Οργανωτική Επιτροπή σύντομα θα φροντίσει να περιληφθούν σε ειδικό τόμο με τα Πρακτικά του Συνεδρίου.

Παραθέτουμε όμως εδώ αποσπασματικά δυό σημαντικά κείμενα, που βγήκαν απ' το 42ο Συνέδριο του Βελουχιού για να πάρει κανείς μία εικόνα των θεμάτων που συζητήθηκαν και στα οποία θέλησε να πάρει θέση το Συνέδριο:

1. Το πρώτο είναι η Απόφαση που πάρθηκε σε κοινή σύσκεψη των Συλλόγων Αμερικής το Βελούχι, Ευρυτάνων Αυστραλίας, Ευρυτάνων Καναδά και της Πανευρυτανικής Ένωσης Ελλάδας, στην οποία αφού αναφέρονται στην ιστορική τεκμηρίωση του Ευρυτανικού χώρου με προεξάρχοντα τα Κοκκάλια και το Κάλλιον.

Αποφασίζουν ομόφωνα:

Πρώτον:

Διαμαρτύρονται για την μέχρι τώρα αγνόηση και αδιαφορία της Ελληνικής Πολιτείας για την έρευνα, καθορισμόν και εκσκαφήν των αρχαιολογικών τόπων του Νομού Ευρυτανίας.

Δεύτερον:

Κάνουν έκκληση στις αρμόδιες ελληνικές αρχές (αρχαιολογικές και εκπολιτιστικές) ν' αρχίσουν τις αναγκαίες έρευνες, εντοπισμού και εκσκαφής στους αρχαιολογικούς χώρους του Νομού Ευρυτανίας κι έτσι να προστεθεί ένα καινούργιο κεφάλαιο στον ένδοξο πολιτισμό και την ιστορία της Ελλάδας και να δικαιωθεί και η συμμετοχή των Ευρυτάνων του ορεινού και περίπου απροσίτου χώρου της Ευρυτανίας που αναγνωρισμένα έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821.

Τα παραπάνω αποφασίστηκαν στο Καρπενήσι στις 5 Ιουλίου 1986.

Την απόφαση υπογράφουν οι εισηγητές της κ.κ. Σ. Νικόπουλος, Π.

Χρυσικός, Δ. Πολύζος και οι εκπρόσωποι του Βελουχιού Κ. Μπαλάφας, Πρόεδρος, Πανευρυτανικής Π. Κωστοπαναγιώτης, Πρόεδρος, Ευρυτανικού Συλλόγου Αυστραλίας Κ. Παπαδόπουλος, Πρόεδρος, και ο Πρόεδρος του Ευρυτανικού Συλλόγου Καναδά.

2. Το δεύτερο είναι το Ψήφισμα. Σ' αυτό συνοψίζονται όλα σχεδόν τα θέματα, που συζητήθηκαν ή αναπτύχθηκαν από διάφορους εισηγητές στο Συνέδριο. Επειδή ακριβώς δίνει μιά γενικότερη εικόνα, το παραθέτουμε:

42ο ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Εμείς οι Ευρυτάνες απανταχού της γης που συνεδριάσαμε στο Καρπενήσι από τις 27 Ιουνίου μέχρι τις 6 Ιουλίου του έτους 1986 στα πλαίσια του 42ου Συνεδρίου της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ» διαπιστώνουμε ότι:

1. Η Ευρυτανία παρά την μεταπολεμική αιμορραγία του πληθυσμού της μπορεί να ζήσει και θα ζήσει.

2. Οι Ευρυτάνες απανταχού της γης στο εσωτερικό και το εξωτερικό, που διαπρέπουν στον επιχειρηματικό, επιστημονικό, ερευνητικό, πνευματικό, πολιτιστικό και πολιτικό χώρο, πονούν τον τόπο τους και είναι αποφασισμένοι να συνδράμουν αποφασιστικά το έργο της Πολιτείας και διατρανώνοντας την πίστη τους στον αγώνα όλου του Ελληνισμού ενάντια στις προκλήσεις και τις απειλές των Τούρκων στο Αιγαίο και την Κύπρο, διακηρύσσουν ότι η τρομοκρατία, τα τετελεσμένα γεγονότα, το ψευδοκράτος των Τουρκοκυπρίων και τα διχοτομικά σχέδια της Τουρκίας και των προστατών των δε θα περάσουν.

3. Οι δεσμοί μας με την πατρίδα είναι άρρηκτοι και χαιρετίζουμε την ευαισθησία και τη στοργή της μητέρας πατρίδας. Δείγματα αυτής της στοργής θεωρούμε τόσο τα μέτρα και τα κίνητρα για τους παλιννοστούντες για μόνιμη εγκατάσταση στην πατρίδα, αλλά και την πρόσφατη απόφαση για ευνοϊκή ρύθμιση των στρατολογικών προβλημάτων των υπόχρεων σε στράτευση αποδήμων.

4. Τα έργα υποδομής του νομού (οδοποιία, ηλεκτροδότηση, υδροδότηση, τηλεπικοινωνία κλπ.) χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί, εξελίσσονται με ικανοποιητικούς ρυθμούς.

Η οικονομική ανάπτυξη του νομού μας έχει τώρα άμεση προτεραιότητα. Η οικονομία της περιοχής μπορεί ν' αναπτυχθεί:

α) Με μικρές συνεταιριστικές άνευ εδάφους κτηνοτροφικές επιχειρήσεις σε οικογενειακή βάση.

β) Με γεωργικές επιχειρήσεις μικρού κλήρου και αντικατάσταση παραδοσιακών μη αποδοτικών καλλιεργειών με καλλιέργεια προϊόντων ποιότητας (βιολογικές, υγιεινές καλλιέργειες).

γ) Με την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού όχι μόνο στο Καρπενήσι, αλλά και στα χωριά.

δ) Με την οικοτεχνία και τη βιοτεχνία.

ε) Με τις δραστηριότητες της «Α.Ε. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ».

5. Η πολιτιστική ανάπτυξη παρά τις φιλότιμες προσπάθειες της Πολιτείας, της ΝΕΛΕ και των συλλόγων δεν ικανοποιεί γιατί πέρα από το Καρπενήσι είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Η ίδρυση του Πολυμουσείου και η χρηματοδότηση πολιτιστικών εκδηλώσεων σ' όλο το νομό θα διαφυλάξουν τους θησαυρούς της Ευρυτανίας και θα προστατέψουν τα υγιή και ζωντανά στοιχεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

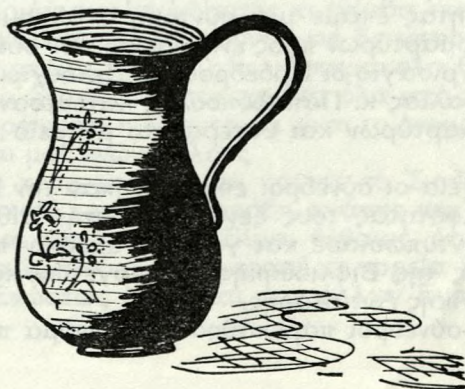
6. Η αρχιτεκτονική μας κληρονομιά απειλείται από το τσιμέντο και την αδιαφορία μας. Επιβάλλεται η διατήρηση κατά το δυνατόν της αρχιτεκτονικής παράδοσης που δένει αρμονικά με το ευρυτανικό τοπίο.

7. Η Ευρυτανία δεν έχει μόνο νεώτερη ιστορία, αλλά και μεσαιωνική και αρχαία. Είναι άγνωστη όμως γιατί δεν έγινε αρχαιολογική έρευνα. Τα τυχαία ευρήματα που κατά καιρούς ήρθαν στο φως επιβάλλουν ν' αρχίσει αμέσως ανασκαπτική έρευνα και να γραφτεί με επιστημονικά στοιχεία η ιστορία του τόπου μας.

8. Η υγειονομική κατάσταση στο νομό μας και μετά την εφαρμογή του Ε.Σ.Υ. ελάχιστα βελτιώθηκε, γιατί δεν πληρώθηκαν οι θέσεις των γιατρών και του άλλου προσωπικού. Είναι ανάγκη να δοθούν κίνητρα ιδιαίτερα ώστε να καλυφθούν όλες οι προβλεπόμενες θέσεις επιστημονικού και βοηθητικού προσωπικού. Ιδιαίτερα για τη φαρμακευτική περίθαλψη πρέπει να ιδρυθούν δημόσια φαρμακεία για να εξυπηρετούνται τα απομακρυσμένα χωριά μας.

ΕΝΩΣΗ ΕΥΡΥΤΑΝΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ»
ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΜΕΛΒΟΥΡΝΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ
ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Καρπενήσι, 6 Ιουλίου 1986

Το Μικρό Χωριό καλωσορίζει και τιμά τους Ευρυτάνες Αμερικής και Αυστραλίας

Με ιδιαίτερη χαρά οι Μικροχωρίτες υποδέχτηκαν στο χωριό τους τους Ευρυτάνες της Αμερικής, που πραγματοποίησαν το 42ο συνέδριό τους φέτος, στο Καρπενήσι, από 27 Ιουνίου ως τις 6 Ιουλίου 1986. Η 5 Ιουλίου, ημέρα Σάββατο, ήταν η μέρα του Μικρού Χωριού, γιατί ήταν φυλαγμένη, όπως πρόβλεπε το επίσημο πρόγραμμα, για επίσκεψη, ξεναγήση και γεύμα των συνέδρων στο Μικρό Χωριό.

Το πρόγραμμα φιλοξενίας που οργάνωσαν από κοινού η Κοινότητα με την Αδελφότητα Μικροχωριτών, πρόβλεπε υποδοχή στην είσοδο του χωριού, επίσκεψη στα μνημεία των 13 εθνομαρτύρων, ξεναγήση στην Πνευματική Γωνιά και γεύμα στον παλιό ξενώνα του χωριού, ο οποίος έχει κτισθεί με τις πρώτες μεταπολεμικές δωρεές των Μικροχωριτών και Ευρυτάνων Αμερικής.

Στην είσοδο του χωριού περίμεναν τους συνέδρους, που κατέφθασαν με τα πούλμαν, ο εφημέριος του χωριού π. Νικόλαος Αζκάς, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Γιάννης Τζούφρας, και ο αντιπρόεδρος Δ. Τσατσαράκος, ο Γραμματέας της Κοινότητας Αθ. Κοντογιώργης, ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Κλ. Κουτσούκης, ο αντιπρόεδρος Αθ. Κεράνης, ο παλαίμαχος δάσκαλος του χωριού Αρ. Γιουρνάς, ο καθηγητής Γ. Τσατσαράγγος, οι παλαίμαχοι πρόεδροι της Κοινότητας Ε. Παπαδής, Κων. Πριόβολος, που ήλθε πρόσφατα απ' την Αμερική, Στ. Κυρίτσης, Β. Μίχος, οι Μ. Μπάρλας, Παν. Ζαχαρόπουλος και άλλοι Μικροχωρίτες.

Όλοι, έχοντας ανάμεσά τους τον Πρόεδρο και την κυρία Πολύζου που ήλθαν νωρίτερα με τον Πρόεδρο της Αδελφότητας καθώς και ο Αρχιερατικός Επίτροπος της Ι. Μ. Καρπενησίου π. Άγγελος Παπαθανασίου, σχημάτισαν την τιμητική προπομπή που έφερε τους συνέδρους στον πλάτανο ,στο Παλιό χωριό.

Από 'κει κατευθύνθηκαν όλοι πεζή στο μνημείο των εθνομαρτύρων, όπου ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησίου κ. Νικόλαος, που ήλθε λίγο αργότερα, έψαλε με την ακολουθία του Ιερό Τρισάγιο υπέρ της ψυχής και μνήμης των εθνομαρτύρων. Προηγούμενως ο Πρόεδρος της Αδελφότητας έκαμε μιά σύντομη αναδρομή στο χρονικό της θυσίας των εθνομαρτύρων προς ενημέρωση των συνέδρων.

Μετά το Τρισάγιο οι Πρόεδροι του Βελουχιού κ. Πολύζος και Ευρυτάνων Αυστραλίας κ. Παπαδόπουλος κατέθεσαν στεφάνια στα μνημεία των 11 εθνομαρτύρων και ύστερα στο μνημείο των Παπαδαστάκη και Κατσιμπα.

Στη συνέχεια οι σύνεδροι επισκέφθηκαν την Πνευματική Γωνιά. Μέλη της Αδελφότητας τους ξεναγήσαν στην αίθουσα του Μουσείου, η οποία τους εντυπωσίασε και γι' αυτό έμειναν περισσότερο καθώς και στις αίθουσες της Βιβλιοθήκης - Ευεργετών και στην αίθουσα Ενθυμημάτων Εθνικής Αντίστασης.

Τέλος, οι σύνεδροι παρεκάθησαν σε γεύμα που παρέθεσαν προς τι-

μήν του η Κοινότητα και η Αδελφότητα στο παλιό ξενοδοχείο (Χελιδόνα).

Το γεύμα τίμησαν, εκτός των συνέδρων και των Μικροχωριτών, με την παρουσία τους ο Σεβασμιώτατος κ. Νικόλαος, η Νομάρχισσα Ευρυτανίας κ. Κανελλοπούλου, ο πρεσβευτής της Ελλάδος στην Ιταλία κ. Στρεμμένος, ο Διοικητής Χωροφυλακής και η Κρανιά, ο κ. και η κ. Άθανασίου κ.ά.

Στη διάρκεια του γεύματος τους συνέδρους καλωσόρισε εκ μέρους όλων των Μικροχωριτών ο Πρόεδρος της Αδελφότητας με σύντομη προσφώνησή του, η οποία παρατίθεται κατωτέρω. Τελειώνοντας την προσφώνησή του επέδωσε στον απερχόμενο Πρόεδρο κ. Μπαλάφα τιμητικό δίπλωμα, με το οποίο η Κοινότητα Μικρού Χωριού και η Αδελφότητα ανακηρύσσουν το «ΒΕΛΟΥΧΙ» για τις προσφορές του μεγάλο ευεργέτη του Μικρού Χωριού. Το τιμητικό δίπλωμα συνοδεύτηκε από ένα αντίτυπο του Ιστορικού Λευκώματος των Ευρυτάνων Κωνσταντινουπόλεως (1812—1920), το οποίο παρέλαβε ο νέος Πρόεδρος κ. Πολύζος, 2) στην Πρόεδρο κ. Μπαλάφα, τιμητικό δίπλωμα με το οποίο ανακηρύσσεται μεγάλος ευεργέτης του Μ.Χ. ο «Σύλλογος των Θυγατέρων Ευρυτανίας» και 3) στον Πρόεδρο της Πανευρυτανικής κ. Παν. Κωστοπαναγιώτη τιμητικό επίσης δίπλωμα συνοδευόμενο επίσης από ένα αντίτυπο της ιστορίας των Ευρυτάνων Κωνσταντινουπόλεως.

Ιδιαίτερη τιμή επεφύλαξαν οι Μικροχωρίτες στον συγχωριανό τους νέο Πρόεδρο του Βελουχιού κ. Τάκη Ν. Πολύζο, τον οποίο ανεκήρυξαν «άξιο τέκνο του Μικρού Χωριού» και η Αδελφότητα τον έκαμε «επίτιμο Πρόεδρό» της. 4) Στον Πρόεδρο των Ευρυτάνων Μελθούρνης κ. Παπαδόπουλο, που συμμετείχε στο Συνέδριο, δόθηκε ως συμβολικό δώρο ένα αντίτυπο του Ιστορικού Λευκώματος των Ευρυτάνων Κωνσταντινουπόλεως. Από ένα αντίτυπο του Λευκώματος δωρήθηκαν στον Σεβασμιώτατο κ. Νικόλαο και στην Νομάρχισσα Ευρυτανίας κ. Κανελλοπούλου.

Παραθέτουμε πιο κάτω την προσφώνηση του Προέδρου της Αδελφότητας με την οποία καλωσόρισε τους συνέδρους και καλεσμένους στο γεύμα προς τιμήν των Ευρυτάνων Αμερικής:
Κύριε Πρόεδρε, Κυρίες και Κύριοι Σύνεδροι, μέλη της Ενώσεως Ευρυτάνων Αμερικής το «Βελούχι»,

«Εκ μέρους όλων των Μικροχωριτών σας καλωσορίζω στην πατρική μας γη την Ευρυτανία.

Είναι τιμή και ιδιαίτερη χαρά για μένα να σας καλωσορίσω εδώ, γιατί έζησα στην Αμερική σαν σπουδαστής κι ένιωσα εκεί την ζεστασιά του Βελουχιού, παρηκολούθησα από κοντά τις δραστηριότητες της Ενώσεώς σας και είχα ακόμη την ευτυχία να παρακολουθήσω τις εργασίες ορισμένων συνεδρίων σας. Διακατέχονταν όλα από την αγάπη σας για την Ευρυτανία. Πράγματι η Ευρυτανία είναι το όνομα που μας συγκινεί στην ξενητεία και μας ενώνει όλους.

Το να έλθετε από τόσο μακριά, να κάνετε το Συνεδριό σας εδώ, στο Καρπενήσι, είναι καθ' εαυτό μιά πράξη αγάπης και ενδιαφέροντος για την Ευρυτανία και τον λαό της. Είμαι βέβαιος, ότι οι αποφάσεις του Συνεδριού σας θα φωτίσουν την παραπέρα πορεία και δράση, όχι μόνο της δικής σας Ενώσεως αλλά και των άλλων Ευρυτανικών Συλλόγων.

Ιδιαίτερη χαρά μου δίνει να σας καλωσορίζω ακόμη εκ μέρους των Μικροχωριτών, εδώ στο πολύπαθο Μικρό Χωριό. Τα πάθη του με τους πολέμους και τα στοιχεία της φύσης, όπως η κατολίσθηση της 13.1.1963 υπήρξαν πολλά. Αλλά σείς υπήρξατε πρωτοπόροι στην απάλυνση του πόνου και συμβάλλατε με τις δωρεές σας στην ανοικοδόμηση και πρόοδο του Μικρού Χωριού. Ίσως, πολλοί από σας που για πρώτη φορά έρχεσθε στο χωριό μας να μη ξέρετε, ότι ο χώρος που μας στεγάζει αυτή τη στιγμή, ο ξενώνας αυτός, είναι το πρώτο συλλογικό έργο που έγινε στο χωριό μας μεταπολεμικά (1953) χάρη στη δική σας προσφορά. Το ίδιο αποτελεσματικά συμβάλλατε και στην ανοικοδόμηση του νέου χωριού μας, που έγινε μετά την κατολίσθηση.

Οι Μικροχωρίτες πάντα σας έχουν στο νού τους, και σας ευγνωμονούν γι' αυτές τις δωρεές σας. Σαν μιά συμβολική πράξη αναγνώρισης των προσπαθειών και προσφορών υπέρ του χωριού μας το Κοινοτικό Συμβούλιο και το Δ.Σ. της Αδελφότητας Μικροχωριτών αποφάσισαν από κοινού να σας απονεύουν το παρόν τιμητικό δίπλωμα, με το οποίο ανακηρύσσουν την Ένωσή σας, το Βελούχι, «Μεγάλο Ευεργέτη» του Μικρού Χωριού. Το δίπλωμα αυτό συνοδεύεται συμβολικά απ' ένα αντίτυπο του Ιστορικού Λευκάματος της εν Κωνσταντινουπόλει Αδελφότητος των Ευρυτάνων. Πιστεύουμε ότι η Ένωσή σας συνεχίζει και σε πολλά υπερβάλλει το έργο της πρώτης εκείνης Αδελφότητος των αποδήμων Ευρυτάνων (1812—1920) σε έργα κοινωνικής αλληλεγγύης και πατριωτικής δράσης.

Τον ίδιο τίτλο απονέμουμε στον Σύλλογο «Θυγατέρες της Ευρυτανίας» και την Πανευρωπαϊκή Ένωση, που με την ευρύτερη δράση τους συνέβαλαν στη θελτίωση των συνθηκών ζωής όχι μόνο του Μικρού Χωριού, αλλά και των άλλων χωριών της Ευρυτανίας και προ παντός των δημοτικών σχολείων.

Το Μικρό Χωριό όμως είναι ιδιαίτερα υπερήφανο σήμερα γιατί ένα άξιο τέκνον του, ο κ. Τάκης Ν. Πολύζος, αναδείχθηκε ο νέος Πρόεδρος της Ενώσεώς σας μετά από μακρόχρονη θητεία στη θέση του Γενικού Γραμματέα. Εκφράζοντας αυτή τη χαρά μας αλλά και αναγνωρίζοντας τις ως τώρα ποικίλες προσπάθειές σας για την πρόοδο του χωριού μας, τα δύο Συμβούλιά μας, το Κοινοτικό και της Αδελφότητάς μας, σαν ανακηρύσσουν, Κύριε Πρόεδρε, «άξιο τέκνο του Μικρού Χωριού», και η Αδελφότητα Μικροχωριτών σας αναγορεύει επίτιμο Πρόεδρό της και σας απονέμει το τιμητικό αυτό δίπλωμα. Σας ευχόμαστε δε να συνεχίσετε το δημιουργικό σας έργο και να οδηγήσετε την Ένωση του Βελουχιού σε παραπέρα ανοδική πορεία για το καλό των μελών της, αλλά και της Ευρυτανίας».

Μετά την απονομή των σχετικών διπλωμάτων πήραν τον λόγο και ευχαρίστησαν συγκινημένοι δι' ολίγων οι Πρόεδροι κ.κ. Πολύζος, Μπαλάφας, Παπαδόπουλος, Κωστοπαναγιώτης και ο κ. Ι. Βράχας, ο οποίος εξήρε την ηρωική θυσία των εθνομαρτύρων στο Μικρό Χωριό.

Μετά το γεύμα επηκολούθησε χορός κάτω απ' τον πλάτανο με τα όργανα, κλαρίνο κλπ.

Εν όψει της απογευματινής συνεδριάσεως οι σύνεδροι, γεμάτοι αναμνήσεις και ευχάριστες εντυπώσεις, ανεχώρησαν γύρω στις 3 μ.μ. για το Καρπενήσι, για την συνέχιση των εργασιών του Συνεδρίου.

Το Μικρό Χωριό έμεινε με την ικανοποίηση, ότι έκαμε κάτι για να

τιμήσει και ευχαριστήσει αυτούς που το σκέφτηκαν στις δύσκολος στιγμές του.

Σχετική με την παραπάνω εκδήλωση είναι η επιστολή της Πανευρωπαϊκής Ένωσης που ακολουθεί:

Προς
το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

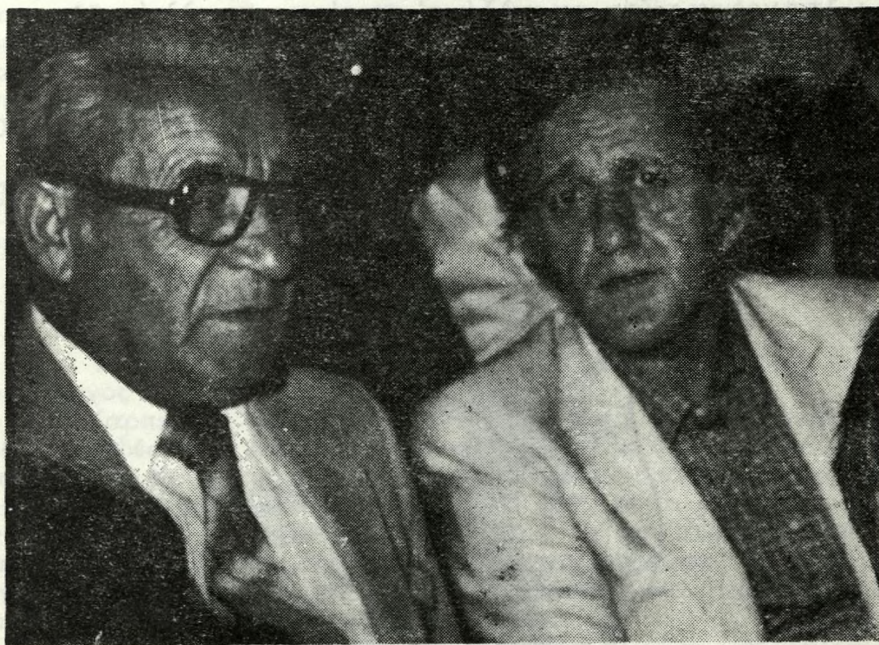
Αγαπητοί συμπατριώτες,

Η Οργανωτική Επιτροπή του 42ου Συνεδρίου της Ενώσεως Ευρυτάνων «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ» αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει για τη σύμπραξή σας στη θερμή υποδοχή και τη φιλοξενία που επιφυλάξατε στα ξεγυριμένα αδέρφια μας, όταν επισκέφτηκαν το χωριό σας, γιατί πραγματικά τους συγκινήσατε με την αγάπη και τον ενθουσιασμό που τους αγκαλιάσατε. Οι στιγμές αυτές θα τους μείνουν αλησμόνητες.

Με κάθε τιμή
Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Π. ΚΩΣΤΟΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ο Γαμματέας
Μ. ΣΤΑΦΥΛΑΣ

Ο Πρόεδρος του «Βελουχιού» κ. Πολύζος με τον Πρόεδρο της Αδελφότη-
κ. Κουτσούκη, στο Συνέδριο.

ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ, ΣΥ ΜΟΥ ΞΑΓΝΑΝΤΟ

Σας μου λεβέντες του χωριού, φιλώ σας τ' άξια χέρια
κοντά σας πάντα νά 'ρχομαι, γλυκιά μου απαντοχή
ν' ακώ τον πόνο σας γυμνό και τη χαρά σας πλέρια
πότε σαν μπόρα στο θουνό, πότε σα χρυσαυγή.

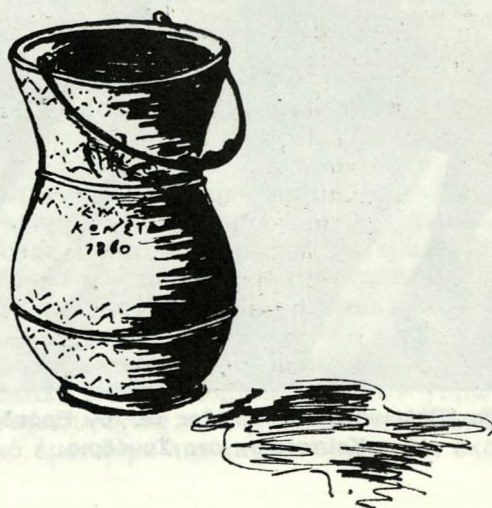
Η περηφάνεια σας στητή, σαν του θουνού το ελάτι
χωριά στεργιώνει κι εκκλησιές, ψηλογραμμένα κάστρα
θεριοπροκόβουν, χαίρονται, με του Θεού το μάτι.
Η χώρα τα λιμπίζεται και τα χαϊδεύουν τ' άστρα.

Περαστικός στην πόρτα τους, σαν λάχει και νυχτώσεις
ποιά τους καλά να θυμηθείς, σε ποια χαρά ν' απλώσεις;
Της στράτας σου τ' απόσταμα, τ' απόψε τί θα γίνει
τα παίρνει η αγάπη τους κειδά, τα γλυκαπαλοσθήνει.

Καλόδεχτο το σπιτικό, σε σφιχτοκλεί σα χάδι:
'Εμπα διαβάτη που χτυπάς και μείνε δω το θράδυ.
Τα καλωσόρια τους πολλά, τα χέρια τους γιομάτα
χαμογελάν της μορφονιάς τα δυό της μυγδαλάτα.

Στα χρόνια τούτα, τα πολλά, π' ασπρίσαν τα μαλλιά μου
πόσους καημούς μου δεν κρατώ, στις ξενητιάς την άκρη
που πικροπίνω στ' άχτια μου, γουλιά γουλιά το δάκρυ.
Χωριό μου, σύ μου, ξάγναντο, μονάκριβη χαρά μου.

Γιάννης Μεριγγούνης

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

Του κ. Δημ. Κ. Κουτσουλέλου
Επίτιμου Επόπτη Δημοτικής Εκπ/σεως

«Πάρτε και φέρτε με ψηλά στα Καρπενήσια...» (Κ. Παλαμάς)

«Τη μάνα μου τη Ρούμελη ν' αγνάντευα το λαχταρώ.

Ψηλά που με νανούριζες, καϊμένο Καρπενήσι...» (Ζ. Παπαντωνίου)

Η επίσκεψη στο Καρπενήσι, καρδιά της Ρούμελης και μετερίζι αγώνων και θυσιών της Ελληνικής Φυλής, είναι εκπλήρωση θρησκευτικού κι εθνικού χρέους. Δυναμώνει και ισχυροποιεί την αγάπη στην πατρική μας γη και δημιουργεί πολλές ψυχικές και πνευματικές ανατάσεις.

Η πρόσχαρη μικρή πολιτεία με τα γραφικά σπίτια της, σε υψόμετρο 1.000 μέτρων, που ροβολούν κατηφορίζοντας απ' το θουνό μέχρι την κοιλάδα, με το θιαστικό και ρωμαντικό ποτάμι, τον Καρπενησιώτη, είναι χτισμένη στη δυτική πλευρά του πολυύμνητου Τυμφρηστού, του «Βελουχιού» της δημοτικής μούσας μας, κέντρο της ηρωικής φουστανέλας και λεβεντιάς, αγνή και αλώβητη, στη διαδρομή των αιώνων. Απ' την πλατεία του πανέμορφου αυτού Ρουμελιώτικου χώρου, ο επισκέπτης αντικρύζει, με συγκίνηση και θαυμασμό, πέρα μακριά, νοτιοδυτικά και δυτικά, τα πανύψηλα και αγέρωχα θουνά «τα ευλογημένα θουνά», όπως έλεγε ο Πατροκοσμάς, με τα Μοναστήρια της Παναγίας της Προυσιώτισσας και της Τατάρνας, πολυφημισμένα κέντρα της Ελληνικής Ορθοδοξίας, ιερά καταφύγια και στηρίγματα της ανθρώπινης ψυχής.

Απέναντι υψώνεται ο Κώνισκος, ελατόφυτος πυραμιδωτός κώνος, κι επάνω ορθώνεται κυρίαρχο το θρυλικό Βελούχι, προστασία όλης της Ευρυτανίας, που έχουν απαθανάτισει οι στίχοι των κλέφτικων τραγουδιών μας:

«Βελούχι μου πανέμορφο, στον κόσμο ξακουσμένο,
στην Πόλη και στη Βενετιά σ' έχουν ζωγραφισμένο».

Μιά παραστατική προπολεμική εικόνα του Καρπενησιού μας δίνει ο υπέροχος Ευρυτάνης Ζαχ. Παπαντωνίου:

«Το Καρπενήσι, στενοχωρημένο στο μικρό του χώρο, δύσκολα μας δίνει την ιδέα, πως είναι χτισμένο σε χίλια μέτρα ύψος. Θα ψάξεις για να το θρείς. Κρύβει τα σπίτια του με τους τρεις χιλιάδες κατοίκους και μικραίνει από ελατόφυτους λόφους, που ορθώνονται μπροστά του και γίνεται η μικρή πολιτεία πιο μικρή ακόμα απ' την ανωμαλία της, απ' την κατηφοριά της και απ' την αδυναμία της να δώσει στο θεατή ένα επίπεδο. Μα θα ήταν Καρπενήσι, αν είχε επίπεδο; Θα ήταν αυτό, χωρίς τη στέρηση και τη φοβέρα, χωρίς το τραγικό...

Όλο το αλληλοσκοούντημα παραθεριστών, θλάχων, υπαλλήλων και Αρχών του Καρπενησιού πρέπει να το φανταστούμε μέσα στη μοναδική πλατεία και στα γραφικά στενά των εμπορικών του, εκεί όπου, δυ-

στυχώς, με το χαντάκωμα της λαϊκής τέχνης και με την εξαφάνιση της φουστανέλας και της συνοδείας της, έλειψε για πάντα το κόκκινο των τσαρουχιών, η ζεστή και χαρούμενη νότα της επαρχιακής αγοράς».

Όλος ο Ευρυτανικός χώρος, χρυσίζει μέσα στην όμορφη φύση, πάμφωτος σε μία ονειρευτή γαλήνη κι έξαρση, καλωσύνη και αρμονία, ακτινοβολία και ανάταση. Πρόσωπα και γεγονότα, που συνδέονται άρρηκτα με τον ιερό και δοξασμένο αυτόν τόπο, αναβιώνουν σε παλλόμενες παραστάσεις.

Η Ευρυτανική χώρα είναι γνωστή απ' την αρχαιότητα. Την κατοικούσαν οι Ευρυτάνες, λαός Αιτωλικός, συγγενείς με τους Δόλοπες και τους Απεραντούς και είχαν επώνυμο ήρωά τους τον Εύρυτο, άρχοντα της Ομηρικής Οιχαλίας. Η μεσαιωνική ιστορία της χάθηκε στο σκοτάδι του παρελθόντος και της λησμονιάς.

Εδώ ιδρύθηκαν ωημισμένα Σχολεία, οι αξιοθαύμαστες Σχολές των Αγράφων για ανώτερη παιδεία (Καρπενήσι - Βραγγιανιά (Αγράφων) Φουρνά) και κατώτερη μόρφωση των Ελληνόπουλων (Καρπενήσι - Αγία Τριάδα - Βραγγιανιά - Καστανιά - Νεοχώρι (τ.δ. Τυμφρηστού) - Κερασσώρι - Μπρουσός - Βράχα - Τατάρνα (Μοναστήρι) - Ρεντίνα), άτρωτες ασπίδες του Ελληνισμού, ακτινοβόλες πνευματικές εστίες, μεγάλα Χριστιανικά και εθνικά κέντρα, αληθινά εκπαιδευτικά κοσμήματα, στα οποία εδίδαξαν μεγάλοι και σοφοί Διδάσκαλοι του Γένους, με κορυφαίο τον Όσιο Ευγένιο τον Αιτωλό (1597—1682), μεγάλο καύχημα του Γένους και σέμνωμα της Ορθοδοξίας. Υπήρξε ο πρωτεργάτης και δημιουργός της Σχολής του Καρπενησιού, της πρώτης για ανώτερη μόρφωση Σχολής στην Ευρυτανία (1645). Με το πλούσιο διδακτικό έργο, τα πολύτιμα συγγράμματα και το υπέροχο παράδειγμά του, έθεσε τις βάσεις μιας αναγεννητικής προσπάθειας του επόμενου αιώνα.

Απ' τις Σχολές αυτές αναδείχθηκαν εξαιρετες μορφές, με πλουσιότατη θρησκευτική, εθνική και πνευματική δράση, ανάμεσα στους οποίους κατέχει διακριτική θέση ο Αναστάσιος Γόρδιος (1654—1729), μαθητής του Ευγένιου του Αιτωλού, ονομαστός Διδάσκαλος του Γένους, πνευματικός ταγός του υπόδουλου Ελληνισμού και αξιόλογος συγγραφέας.

Ιδιαίτερα, πρέπει να τονισθεί το φωτεινό πέρασμα απ' τα δοξασμένα χώματα του άγιου κι εθνομάρτυρα Κοσμά του Αιτωλού (1714—1779), που μεγίστη ήταν η συμβολή του στην ανύψωση του θρησκευτικού και εθνικού φρονήματος του υπόδουλου Λαού και στην προπαρασκευή της Εθνεγερσίας.

Έχτισε δεκάδες Σχολείων για ανώτερη μόρφωση και 200 για κατώτερη κι έσωσε χιλιάδες χριστιανούς απ' τον εξισλαμισμό. Εμαρτύρησε στον Αώο ποταμό της Αλβανίας.

Στη νεότερη ιστορία, το Καρπενήσι στάθηκε ο προμαχώνας της Ελληνικής Ελευθερίας, το απάτητο λημέρι και το δοξασμένο καταφύγιο των σκλάβων Ελλήνων. Απ' τ' Άγραφα κατέβαιναν τ' αμέτρητα μπουλούκια των κλεφτών και των αρματωλών για το Βάλτο και το Μεσολόγγι. Μέσα στα «Κρυφά Σχολεία» και στα ερημοκκλήσια, σε σπηλιές και σε κρυσφήγετα θηρίων ετοιμάστηκαν οι ψυχές τους. Επάνω στα Ευρυτανικά βουνά, που έλαμπαν ελεύθερα ακόμη, κάτω απ' τον ελληνικό ήλιο, στους θράχους και στα φαράγγια, με τους αετούς μαζί, ετοιμάστηκαν τα κορμιά τους. Έθρεψαν αθάνατες μορφές απ' τον

πρώτο ήρωα και μάρτυρα Λιβίνη (1684) μέχρι τους Κατσαντωναίους, τον Μπουκουβάλα και τον Καραϊσκάκη. Κάθε γερασμένος πλάτανος φιθυρίζει μιιά θυσία. Κάθε θράχος διηγείται έναν ηρωισμό. Κάθε πέτρα μαρτυρεί ένα κατόρθωμα στα δοξασμένα Ευρυτανικά χρώματα.

Στην Επανάσταση του Εικοσιένα υποστήριξαν το Καρπενήσι οι Γιολδασαίοι και ο θρυλικός πολέμαρχος Γ. Καραϊσκάκης, διάδοχος του Κατσαντώνη και αργότερα αρχιστράτηγος της Ρούμελης. Υπάρχει στον περίβολο του Γυμνασίου αναμνηστική στήλη, στον Αθαν. Καρπενησιώτη, Φιλικό ήρωα, που ξεκίνησε απ' εδώ, για να θρει το θάνατο, μαζί με 400 περίπου συμπολεμιστές του, πολεμώντας στο Σκουλένι της Μολδοβλαχίας (19.6.1821), ύστερ' απ' τη μάχη στο Δραγατσάνι και την καταστροφή του Ιερού Λόχου. Στις 9 Αυγούστου 1823, έγινε η θρυλική μάχη του Κεφαλόβρυσου, κοντά στο Καρπενήσι, με τη λαμπρή νίκη των 350 Σουλιωτών εναντίον 4.000 Τουρκαλβανών και τον ηρωικό θάνατο του σεμνού ήρωα Μ. Μπότσαρη, που η προτομή του στολίζει την πλατεία της πόλης. Εμπνευσμένο είναι το επίγραμμα του μεγάλου ποιητή μας:

«Κάστρα τα κάν' η Λευτεριά τα κλέφτικα λημέρια·
Νεκρός κι ακόμα φοβερός με τ' άρματα στα χέρια.
Στον ίσκιο σου αρματώνονται θριαμβευτές κι οι δούλοι.
Συ ήσουν πάντα ελεύθερος, γιατί είσαι από το Σούλι».

Έξοχοι πνευματικοί άνθρωποι γεννήθηκαν στην Ευρυτανία, παλιότεροι και σύγχρονοι, που ετίμησαν και τιμούν επάξια τα νεοελληνικά γράμματα και το βαθύτερο στοχασμό, ανάμεσα στους οποίους διακρίθηκαν ο Ζαχ. Παπαντωνίου, μεγάλος Δάσκαλος του υψηλού ανθρώπινου ήθους και πολύμορφη φυσιογνωμία, με αξιόλογη προσφορά σ' όλα σχεδόν, τα είδη του λόγου, και ο Στέφ. Γρανίτσας, γνήσιος λογοτέχνης και λαογράφος. Στη γενέτειρά τους, την όμορφη Γρανίτσα, οι συμπετριώτες τους, συνεισφέροντας φόρο τιμής, θαυμασμού κι ευγνωμοσύνης στα εκλεκτά τέκνα της, ύψωσαν τις πάλλευκες προτομές τους. Άξιος συγχωριανός τους και συνεχιστής της λαμπρής παράδοσης είναι ο Ευρυτανολάτρης, υπέροχος κι εμπνευσμένος λογοτέχνης κ. Δημ. Γούλας. Ιδιαίτερα, πρέπει να τονισθεί η ύψιστη προσφορά του γνωστού ιστορικού ερευνητή, ακαταπόνητου συγγραφέα κι έξοχου λογοτέχνη αξέχαστου Πάνου Βασιλείου.

Το Καρπενήσι έχει να παρουσιάσει, εκτός απ' τους αγωνιστές του πνεύματος και του σπαθιού, σπουδαίους παράγοντες του εμπορίου και των επιχειρήσεων, που ξενητεύτηκαν σ' όλη τους τη ζωή στην Κωνσταντινούπολη, στη Μολδοβλαχία, στην Αίγυπτο και σ' άλλα μακρινά μέρη της γης, χωρίς ποτέ να ξεχάσουν τη γενέτειρά τους και να πάψουν ν' αγωνίζονται για την Ελληνική Ελευθερία. Πολλοί θανατώθηκαν απ' τους Τούρκους στα μαύρα χρόνια της σκλαβιάς, ανάμεσα στους οποίους ξεχωρίζει ο παντοπώλης Νικ. Καρπενησιώτης, που εμαρτύρησε στην Κωνσταντινούπολη, το Δεκέμβριο του 1672.

Η Ευρυτανία είναι συνυφασμένη με την ξηνητιά. Πριν και μετά τον τελευταίο πόλεμο, πολλοί εγκαταστάθηκαν στην Αμερική, όπου διακρίθηκαν για την απαράμιλλη ευφύια και τη φιλότιμη εργασία τους. Εδημιούργησαν μεγάλες περιουσίες, διέδωσαν το ελληνικό πνεύμα κι

ετίμησαν επάξια την πατρίδα τους. Υπήρξαν σπουδαίοι αρωγοί της Ευρυτανίας και της Ελλάδας.

Ο κορυφαίος λογοτέχνης, έξοχος Ρουμελιώτης και αξέχαστος Ι. Μ. Παναγιώτοπουλος, περιγράφοντας το Καρπενήσι, ανάμεσα στ' άλλα, τονίζει:

Εδώ είναι η Ρούμελη, μονάχα η Ρούμελη. Η χώρα των αλαφρόποδων βουνίσιων, που δρασκελούν, με απίστευτη γρηγοράδα, τους θράχους και που έχουν διαπεραστική τη ματιά και καθάριο το μέτωπο και την καρδιά πρόθυμη για όλους τους ευγενικούς ενθουσιασμούς. Οι άνθρωποι αυτοί κατεβαίνουν απ' το Καρπενήσι και τα γύρω χωριά στις μεγάλες πολιτείες και συχνά μένουν εκεί κι αποκτούν αξιώματα και τιμές. Μα δε χάνουν ποτέ την άδολη και ανυστερόβουλη τραχύτητα, που είναι το γνώρισμα του Καρπενησιώτη. Δε χάνουν «το τραχύ της αρετής», καθώς το είπε στους «Καημούς της λιμνοθάλασσας» ο Παλαμάς. Και γυρίζουν στον τόπο τους, για ν' ακούσουν το νταούλι και το ζουρνά, για να μυρίσουν τις γλάστρες του παλλαϊκού εξώστη του πολυκαιρινού πατρογονικού, για να ζεστάνουν τα χέρια τους στο τζάκι, όπου σπιθίζει και τρεμοπαίζει η αρχαία φωτιά, για να αισθανθούν, άλλη μιά φορά, τη Ρούμελη, ολόκληρη τη Ρούμελη, ν' αντηχεί σαν ένας μεγάλος παλμός στην καρδιά τους».

Ευτυχισμένη και μακάρια η εύανδρη Ευρυτανική χώρα, μέσα στην ασύγκριτη φυσική ομορφιά, τη γαλήνη και την ειρήνη της. Ευτυχισμένοι και μακάριοι οι φτωχοί άνθρωποι, που τη συντροφεύουν, με τη λάμψη της ψυχής τους, τη γνήσια Ρουμελιώτικη γλώσσα τους, αρμονισμένη στο ρυθμό της ακατάλυτης αρετής, και το υπέροχο ήθος τους. Εδώ επάνω, στους απρόσιτους θράχους και στ' άγρια φαράγγια, τους έριξε ο Θεός, για να εκπληρώσουν την επιταγή της μοίρας τους. Ο αγνός χαιρετισμός τους εκφράζει το μεγαλείο της απλοϊκής ζωής τους και την πίστη στην παράδοση, που μένει ακατάλυτη στο πείσμα τόσων δυσχερειών και αντιξοοτήτων.

Ο επισκέπτης του Καρπενησιού νιώθει να πλημμυρίζουν την καρδιά και το νού του συναισθήματα κι ενθουσιασμοί, συγκινήσεις και ανατάσεις, στοχασμοί και σκέψεις. Απ' τον Καθηδρικό Ναό της Αγίας Τριάδας και το Πνευματικό Κέντρο του, χριστιανικούς φάρους και διαπρύσιους κήρυκες των πόθων και οραματισμών των πονεμένων και φιλοπρόοδων Ευρυτάνων, στέλνεται σάλπισμα εκπληρώσεως του υψηλού ανθρώπινου χρέους: έντονης χριστιανικής ζωής και προσφοράς στο αιώνιο ελληνικό πνεύμα, που πάντα κοσμεί και σώζει ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Η φωνή του Οσίου Ευγενίου του Αιτωλού, πιστού διακόνου της Εκκλησίας και άξιου θεράποντα της Παιδείας, σεπτής και ρωμαλέας Μορφής, κήρυκα της αλήθειας και προστάτη των σκλάβων, έρχεται, ευλογημένη, πάντα επίκαιρη και θερμή, απ' τα Βραγγιανά των Αγράφων: φωνή της αιωνιότητας της Ορθοδοξίας και της Ελληνικής Παιδείας, μοναδική άγκυρα σωτηρίας στην ταραγμένη εποχή μας.

Δημ. Κ. Κουτσουλέλος

ΤΟ ΚΑΛΛΙΟΝ

Της κ. Ελένης Αποστοπούλου

Το ποίημα που ακολουθεί γράφτηκε από την κυρία Ελένη Αποστοπούλου (Κονιαβίτου), η οποία έλκει την καταγωγή της απ' το Λημέρι Ευρυτανίας. Η ίδια γεννήθηκε στην Αμερική πριν από 60 περίπου χρόνια. Είναι μητέρα τριών παιδιών και διαμένει μόνιμα στην πόλη ROANOKE της Βιργινίας (Η. Π.Α.), όπου και έγραψε αυτό το ποίημα το Πάσχα που πέρασε. Το εμπνεύσθηκε από το βιβλίο του κ. Δ. Φαλλή «Κάλλιον Ευρυτανίας».

Δείγμα, ότι της άρεσε τόσο, είναι ότι ονόμασε ακόμη και το σπίτι της στην Αμερική σε «Κάλλιον» όπου έγραψε το ποίημα. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι ένας ακόμη εκλεκτός συμπατριώτης μας, ο κ. Χαράλ. Δ. Τριανταφύλλης μας στέλνει ποιήματά του, απ' το ίδιο μέρος, πρέπει να υποθέσουμε ότι το ROANOKE της Βιργινίας με τις ομορφιές του εμπνέει ποιητικά πολλούς συμπατριώτες μας.

Η μέρα είναι Κυριακή και έλαμπε ο τόπος
τραγουδούσαν τα πουλιά
ο ήλιος κόκκινος και πρόθυμος θα κάνει την ημέρα αξέχαστη.
Αρχίσαμε πρωί - πρωί να ετοιμαστούμε για την Λαμπρή
Ο πατέρας, ο Δημήτρης, άρχισε τα κάρβουνα να ανάδει
να βάλει το αρνάκι στο σουβλί μαζί με τον γιό του τον Κωστή.
Η μητέρα, η Ελενιώ, ήταν μέσα στο μαγαιρειό.
Μαζί της και στο πλάι της η κορούλα της η Αρετή.
Δεν σταματήσανε στιγμή να ετοιμάζουνα για την Λαμπρή.
Ο Απόστολος, ο μεγάλος γιός, άρχισε να στολίζει το σπίτι
τα Αρχοντικό, που λέγεται το Κάλλιον.
Λουλούδια έβαλε στο νερό και στόλισε το σπίτι το αρχοντικό.
Σταμάτησε και σκέπτεται:

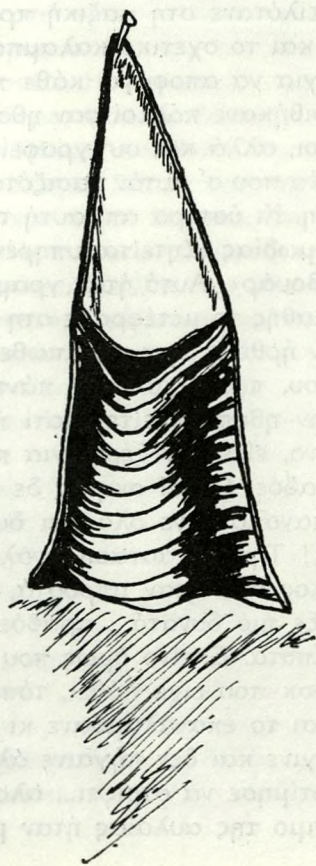
Τί κάνω εγώ χωρίς την Αρχόντισσα Γιαγιά;
Και έτρεξε και γύρισε να φέρει την Γιαγιά.
Στο μπαλκονάκι την έβαλε με την αυτόματη καρέκλα
Να ιδεί η γιαγιά του, τον γαμπρό της τον Δημήτρη
να γυρίζει το αρνάκι στην ψησταριά
και τα εγγόνια της τον Κωνσταντίνο και την Αρετή
με τον Απόστολο τον Διευθυντή.
Σταμάτησαν όλοι τη δουλειά
να πιούνε καφέ με τη Γιαγιά
Και ήρθε η ώρα να θάλουνα τραγούδια, μπουζούκια και βιολιά
Με μεγάλο κέφι στην καρδιά.

Ημαγειρίτσα έτα-μη, το κοκορέτσι κοντεύει, οι πίτες ψήθησαν και έτοιμες
άρχισε να μωσχολούσε η αυλή.
Ο Δημήτρης καμάρωνε το σπιτάκι επάνω στο βουνό
του θύμιζε από το χωριό το Κάλλιο στην Αμερική.
Φτάσαν οι πρώτοι στην αυλή ο Θωμάς και η Ελισάβετ μαζί με τα κοριτσάκια τους
τη Νατάσα και την Κατερίνα.
Μαζί τους ήλθε και η Μητέρα τους εδώ από την Ελλάδα.
Ο Χρίστος με την Κατερίνα και τα αγοράκια τους Κωστάκη, Γιώργο και Θωμά.
Χριστός Ανέστη!! Καλώς ορίσατε παιδιά
Φιλιά, αγάπες και χαρές
που ανταμώνονται φίλοι για τις γιορτές.

Τ' αρνάκι ψήγεται στην αυλή, φωνάζει ο Δημήτρης την Ελενιώ-
 Φέρε ένα ουζάκι, και έφτασε.
 Άρχισε το γλέντι στην αυλή. Αυγά τσουγκρίσαν μερικοί
 Ο Χρίστος με όλα τα μικρά χορεύουν με κέφι την Ιτιά.
 Έπιασε τον χορό ο Θωμάς μαζί με τον Δημήτρη και τον Κωστή.
 Τον Ήλιο χορεύανε μαζί με τόσο κέφι το πρωί.
 Ο Κωνσταντίνος γύριζε γύρω στην αυλή φορτωμένος στον ώμο το μηχανήμα
 να πάρει βίντεοταινίες και φωτογραφίες.
 Έφτασε η δεύτερη παρέα
 ο Τσάρλης ο μερακλής, μαζί του η Αναστασία και ο γιός του ο Γιάννης ο λεβέντης
 και η μικρή η Καίτη. Καλώς ωρίσατε, παιδιά!
 Τώρα άρχισε και ζωντανεύει η αγάπη και το κέφι.
 Άλλοι έρχονται παιδιά, ο Παναγιώτης με την Αθανασία.
 Μαζί τους έφθασε ο Νίκος ο μοναχογιός και η Λίνα, το λάλιποτ του θείου της.
 Έφθασε τρέχοντας με όλο κέφι η Μαρία με τα κίτρινα.
 Μαζί της έρχεται ο Μέγας Χαραλάμπης.
 Τί θα γίνει σήμερα παιδιά εδώ στο βουνό επάνω.
 Θα τα σπάσουμε, θα καεί το πελεκούδι.
 Κοιτάχτε παιδιά ποιός έρχεται η Παναγιώτα η λυγερή.
 Μαζί της η Χρυσάνθη και η Έλλη έτοιμες για γλέντι.
 Η Αρετούλα έφτασε, Καπετάνισσα από τα πιστά,
 βαστάει δίσκο δαρυφορτωμένο με πιστά και Στρομπέρρι Δάκαρις.
 Καλώς ωρίσατε, φίλοι, γειά σας, βίβα και Χρίστος Ανέστη!
 Το τραπέζι στρώνεται, η ώρα κοντεύει.
 Άρχισαν και παρνάνε οι πιατέλες με το καλό φαγητό, τα κόκκινα αυγά
 και του κόσμου τα καλά.
 Ο Δημήτρης κόβει μερίδες το αρνί
 και ο Τσάρλης με τον μπαλτά χτυπάει τα παιδάκια
 και μας δγάζει μεζεδάκια όλοι να δοκιμάσουν.
 Η Αρετούλα με τις εξαδελφούλες της τη Χρυσάνθη και την Έλλην
 ανοίγουν τα μπουκάλια Δεμέστιχα κρασί με τα ποτήρια στημένα εδώ κι εκεί.
 Ο νοικοκύρης φώναξε: Ελάτε αγαπημένοι μου την προσευχή να πούμε όλοι μαζί
 Κοιτάζοντας τη σημαία μας την γαλανόλευκη ψηλά - ψηλά επάνω,
 αρχίσαμε να ψάλλουμε
 «Χρίστος Ανέστη εκ νεκρών
 Θανάτω θάνατον πατήσας
 Και τοίς εν τη μνήμασι
 ζώνη χαρισάμενος».
 Η παπαδοπούλα (η μητέρα μας και η Γιαγιά)
 είπαν την προσευχή και μας έδωσε όλους την ευχή της.
 Ο Δημήτρης και η Ελένη καλοσωρίσανε την αγαπητή παρέα
 και ευχήθηκαν σ' όλους καλή όρεξη.
 Η Αρετούλα έφτασε με τα κόκκινα αυγά και άλλοι άρχισαν να τα τσουγκρίζουν.
 Έφτασε και η φιλενάδα μου η Μαρία και ήρθε στο τραπέζι.
 Όλοι τρώγανε και απολαύσανε τα ωραία βουνά, τον καθαρό αέρα.
 Η παρέα είναι αγαπητή, οι μικροί και οι μεγάλοι.
 Άρχισαν τα κέφια, οι χαρές, τα αστεία και τα γέλια.
 Είχαμε και ένα καλό σουπράτζ.
 Επέτειος, γενέθλια, τα σαράντα του Αποστόλη και της Αθανασίας.
 Μας ήρθε και μιιά δεσποινίς Λαγίνα

και μας έκανε τραγούδια και αστεία.
Άρχισε και κρύωσε λίγο ο καιρός
Καιρός για καφεδάκι, τσουρέκια, κουλουράκια της Λαμπρής,
γαλακτομπούρεκο, τούρτες και κέκια.
Όλοι μαζεύτηκαν και μέσα στο σπίτι πήγαν.
Άρχισαν να βλέπουν τα θίντεο τα ελληνικά
Η ώρα έφτασε παιδιά
να χωρίσουνε φίλοι και συγγενείς.
Μιά ωραία ημέρα τελειώνει.
Περάσαμε θαυμάσια
Μια διαλεχτή παρέα
Θα μας μείνει αξέχαστη η μέρα.
Το Πάσχα, 4 Μαΐου 1986,
στο Κάλλιον ROANOKE VA.

Λόγια της καρδιάς μου
Ελένη Δ. Αποστολοπούλου
Ελένη Κονιαβίτου Αποστολοπούλου

ΑΠ' ΟΣΑ ΘΥΜΑΜΑΙ

του κ. Σταύρου Γεωργούλη

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για τους Εκπολιτιστικούς Συλλόγους που ξεφυτρώνουν παντού. Παρ' όλο που φαίνονται σαν καινούργιο φρούτο ,σημειώνω εδώ ότι στο χωριό μας προϋπήρχε από 50 και πλέον χρόνια τέτοιος Σύλλογος «Η Φιλοπρόοδος Νεολαία». Για τη δράση του Συλλόγου αυτού που πραγματικά άφησε ιστορία στην εποχή του, γράψανε πολλοί κι ασφαλώς θα γράψουν κι άλλοι. Εγώ θ' αναφερθώ σ' ένα τομέα δράσης του που ήταν το Θέατρο Ερασιτεχνών νέων, όπως λεγότανε, και για την περίοδο 1930 ως το 1944 που έδωσε με αρκετή επιτυχία παραστάσεις με δράματα πατριωτικά κλπ. και με τις απαραίτητες κωμωδίες που θγάζανε αυθόρμητο μεταδοτικό και τρανταχτό γέλιο.

Και θα καταπιαστώ με την εύθυμη πλευρά του, χωρίς να παραγνωρίζω ότι η επιτυχία οφειλότανε στη μαζική προσπάθεια που γινότανε με όρεξη, αρκετό κόπο και το σχετικό καλαμπούρι από τους νέους.

Δε θα πω ονόματα για να αποφύγω κάθε παρεξήγηση, αλλά πρέπει να τονίσω ότι διακριθήκανε πολλοί σαν ηθοποιοί, σκηνοθέτες, σκηνογράφοι, ενδυματολόγοι, αλλά και συγγραφείς, χωρίς να παραλείψω τον απαραίτητο υποβολέα που σ' αυτόν βασιζότανε κατά μεγάλο μέρος κάθε φορά η παράσταση. Κι ύστερα απ' αυτή την εισαγωγή αρχίζομε:

Σε μιά σκηνή της κωμωδίας «Ζητείται υπηρέτης», έπρεπε ο ηθοποιός φεύγοντας να πει «Ορ Βουάρ». Αυτό ήταν γραμμένο στο βιβλίο γαλλικά και κάποιος Γαλλομαθής το μετέφρασε στη δικιά μας και τόγραψε δίπλα με μολύβι. Όταν ήρθε η ώρα να ειπωθεί το Ορβουάρ ο υποβολέας από την τρύπα του, που θρισκόταν πάντα μποροστά στη σκηνή για να φαίνεται απ' τον ηθοποιό, είτε γιατί ήταν κακογραμμένο με μολύβι και μισοσθημένο, είτε δεν ξέρω για ποιό άλλο λόγο το Ορβουάρ το διάβαζε... Αραθόε. Ο επί σκηνής δε μπορούσε να το πιάσει και ο υποβολέας το επαναλάβαινε όλο και δυνατότερα... αραθόε, αραθόε. Τίποτα ο άλλος! Την κατάσταση ανάλαβε αυτόκλητος να διευκολύνει ένας πιτσιρίκος που ήταν μπροστά, μπροστά πίσω απ' τον υποβολέα και το φώναζε πιό δυνατά... αραθόε σου λέει αραθόε. Αλλά ο άλλος και πάλι τίποτα. Εκείνο όμως που δε μπόρεσε ο επί σκηνής να πιάσει με το τρακ που είχε πάθει, τόπιασε απ' τις φωνές του πιτσιρίκου η πλατεία και το επαναλάμβανε κι αυτή. Αραθόε, αραθόε. Με το κομπούζιο που έγινε και δεν πήγαινε άλλο ο ηθοποιός, αντί να χαιρετίσει Γαλλικά προτίμησε να στρίψει... αλα Γαλλικά και να κλείσει η αυλαία. Το κλείσιμο της αυλαίας ήταν μιά κάποια λύση χωρίς

όμως να λύσει και την περιέργεια των θεατών τί ήταν τέλος πάντων αυτό το «αραβόε».

Με την ευκαιρία που αναφερθήκαμε στην αυλαία που ήταν μιά πορτοκαλιά, μόνιμη αγορασμένη από τα έσοδα των παραστάσεων, σ' ένα έργο που έγραφε «Καπετάννυται» η αυλαία διαβάστηκε ότι η αυλαία «Καπετανεύεται» κι έτσι όσοι τ' άκουσαν θγάλανε τό άχτι τους για την καθαρεύουσα.

Μιά άλλη φορά ο υποβολέας γύρισε δυό φύλλα κι έμεινε στη σκηνή, ο ερασιτέχνης νέος, στο κενό με τελευταία λέξη το μόνος. Στην αμηχανία του επανέλαθε δυό - τρεις φορές μόνος, μόνος, μόνος, κάνοντας θόλτες και παίρνοντας κατήφορο το συνέχιζε μόνος, μόνος κι έρημος, μοναχός, ολομόναχος, καταμόναχος και θα συνέχιζε ακόμα αν ο υποβολέας δεν εύρισκε τη συνέχεια και δεν έσπευδε να τον θγάλει από το πελάγωμα της... μοναξιάς που θρέθηκε.

Η σκηνή στηνότανε συνήθως στην πλατεία προς τις θρύσες μεριά, φτιαγμένη με παλιοσανίδια, με κουβέρτες και χράμια γύρω - γύρω, και με τη μόνιμη πορτοκαλιά αυλαία όπως κι αυτή τη φορά, που παρουσίαζε ένα σπίτι στο οποίο κρυβότανε ένας φυγόδικος. Τον μυριστήκανε όμως οι χωροφυλάκοι που δεν τους ξεφεύγει συνήθως τίποτα και κυκλώσανε το σπίτι. Η νοικοκυρά παρακαλούσε το φυγόδικο να φύγει από το παράθυρο, εκείνος δίσταζε και το ποδοβολητό απ' τις αρθύλες των χωροφυλάκων μεγάλωνε την αγωνία που έφτασε στο κατακόρυφο όταν ακούστηκε ένα δυνατό κράακ που όλοι νόμισαν ότι σπάσανε την πόρτα και τώρα θα μπουκάρανε να πιάσουν το φυγόδικο. Όμως με το σπάσιμο που ακούστηκε με αχ και ωχ δεν έσπασε η πόρτα αλλά τα... σάπια σανίδια της σκηνής και οι χωροφυλάκοι αντί να θρεθούν στη σκηνή θρεθήκανε σαν τη... Γερακίνα πίσω στις θρύσες λούτσα απ' το νερό. Έτρεξαν πάλι σαν τη Γερακίνα και τους βοηθήσανε. Το νόστιμο είναι ότι ο φυγόδικος αντί να τρέξει και να σωθει, έτρεξε κι αυτός να σώσει τους... χωροφύλακες.

Είπαμε πιό πάνω ότι η σκηνή γινότανε εκ των ενόντων. Αυτό γινότανε πριν γίνει στο Νέο Σχολείο μόνιμη σκηνή, άνετη και με αρκετές ευκολίες στα παρασκήνια. Και κάποιος σχολιάζοντας αυτές τις ευκολίες μπέρδευσε τις λέξεις και αντί να πεί ότι στα παρασκήνια μεταμφιέζονται, του ξέφυγε ότι στα παρασκήνια... ενταφιάζονται και ξαναθαγαίνουν.

Σ' ένα άλλο πάλι σαρδάμ γινότανε λόγος για κάποιο παιδί ξυπόλητο, κάτι πολύ συνηθισμένο κείνη την εποχή. Το θιβλίο του έλεγε ξυπολιάρη και το σαρδάμ, όπως θα μαντέψατε, τον έκαμε... ξεκο...

Για όσους δε θαρέθηκαν να με διαβάζουν θα συνεχίσω με το επόμενο. Και επαναλααμβάνω να μη λέμε ονόματα.

Σ. Ν. Γ.

ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ (1919 - 20)

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

(Β' συνέχεια)

Το εσπέρας λοιπόν είμεθα όλοι εν πρώτη γραμμή, άυπνοι και αναλαμβάνοντες την επίθεσιν του εχθρού.

Περί το μεσονύκτιον, την ώραν καθ' ην ο εχθρός συνεδρίαζον να επιτεθούν, το ημέτερον πυροβολικόν έβαλεν οβίδας 60 τον αριθμόν και ηνάγκασε να διαλυθούν. Εις το διάστημα εκείνο, πλείστους αιφνιδισμούς μας έκαμαν την ημέραν των Αγ. Θεοφανείων και του Αγ. Ιωάννου. Αφού ήτο η εορτή μου, εγώ, κατά τύχην, εις τα φυλάκια, πάλιν λαβών άδειαν παρά του αξιωματικού μετά δύο - τριών φίλων, πήγαμε εις χωριό. Επήραμε δύο - τρία κονιάκια και πήρα και μισή οκά χουρμάδες, άλλο δεν είχε τίποτα και λίγο χαλβά δια μεζέ, και επανήλθον έπειτα από 20 λεπτά της ώρας. Εις το διάστημα δε αυτό, ήτοι από της πρώτης Νοεμβρίου μέχρι 16ης Ιανουαρίου, παπούτσια, ημέραν τε και νύκτα και εφεδρεία ακόμη ποτέ δεν θγάζαμεν, ήτο διαταγή, ενώ είμεθα μακράν. Όταν ήτο εφεδρεία εις χωριό από φυλάκια πρώτης γραμμής δέκα λεπτά αν τυχόν εγίνετο επίθεσις παρά του εχθρού τα όπλα ήτον εις το κεφάλι μας μαξιλάρι, εντός δύο λεπτών να είμεθα συγκεντρωμένοι προς αντεπίθεσιν.

Περί την 16ην Ιανουαρίου το ημέτερον τάγμα αντικατεστάθη υπό του 1ου τάγματος, ημείς δε μετέβημεν ως εφεδρεία εις χωριόν ελληνικόν, ονομαζόμεναν Καρραγατσλή. Ήταν όλοι Έλληνες και τας ημέρας, όπου πήγαμεν, έτυχε να είμαι μάγειρας των στρατιωτών του λόχου επί δύο ημέρας, έπειτα ανέλαβεν άλλος κατά σειράν, μετά δε εις το χωριό είχαμε καθήσει πλέον εις σχολείον. Όταν κοιμώμεθα θγάζαμεν τα παπούτσια και κοιμώμεθα ήσυχοι, αν εγίνετο δε αιφνιδισμός θα σηκωνόμεθα να είμεθα έτοιμοι αν ζητήσει το τάγμα ενίσχυσιν τηλεφωνικώς να παραβρεθώμεν ήτο δε μακράν μία ώρα σχεδόν. Εις το χωριό την ημέραν γυμνάσια άφθονα και θεωρίες επί δέκα ημέρας. Μετά αρχίσαμεν να κάνωμε δρόμους να περάσουν τα ημέτερα πυροβόλα και σκάβαμεν αριστερά και δεξιά χανδάκια θάθος ένα μέτρο και φάρδος μισό μέτρο, όπου το έκανε μισή μέρα, κάθονταν ως το θράδου όσοι δεν μπορούσαν να σκάψουν. Τέλος έπειτα από δέκα ημέρας ετελείωσε ημέτερος λόχος, διαταγή να μετασώμεν εις Μαγνησίαν μόνον ο ημέτερος λόχος αλλά πριν ακόμη υπάγομε ένα θράδου ενώ εκοιμώμεθα εις το Τατάρ τουζ κάναμε επίθεση, όπου ήρχισε το ημέτερον πυροβόλον να θάζει ακαταπαύστως και τα ντουφέκια άναψαν τότε εις ένα λεπτό είμεθα εις γραμμήν, αλλά οπισθοχώρησεν ο εχθρός και εις το μέσον του δρόμου γυρίσαμεν.

Εις τας δύο Φεβρουαρίου επανήλθεν ο λόχος εις Μαγνησίαν και μόλις μετά τρεις ώρας εφθάσαμεν καθήσαμεν και ανευπαύθημεν. Ως σειράν λαβούσα η ημετέρα διμοιρία έβγαλε σκοπούς εις την αποθήκην υλικού πολέμου όπου ήσαν όλα εν γένει τα πυρομαχικά. Εγώ ήμουν

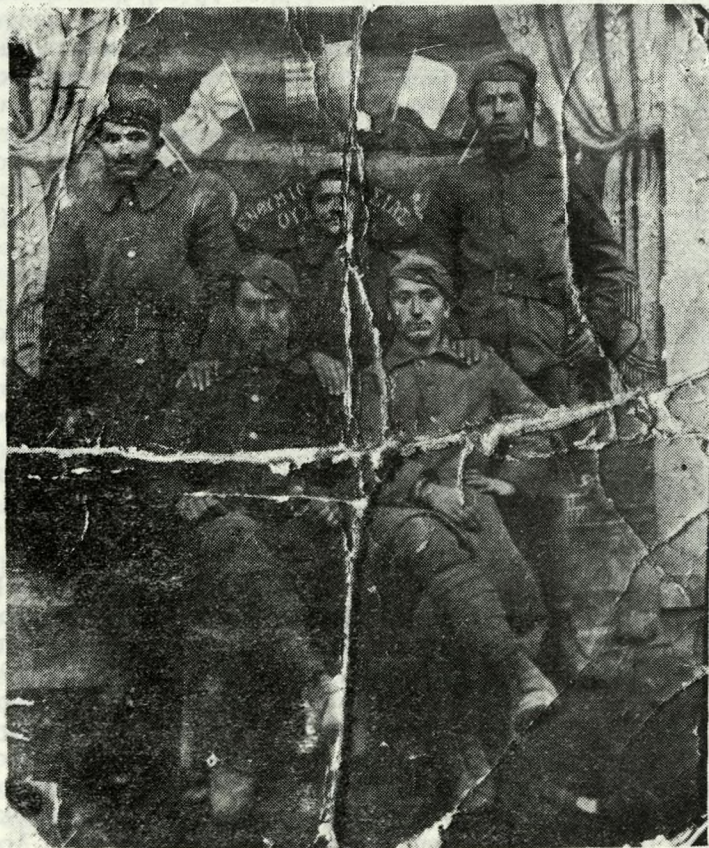
εις τας φυλακάς των βαρυποινιτών, μετά 4 ημέρας της αφίξεώς μας εις την πόλιν Μαγνησίαν και της αντικαταστάσεως υπό τμήματος μηχανικού ανεχωρήσαμεν εις την γέφυραν κάτωθεν του χωριού Χαμιδιέ, απέχον της Μαγνησίας εις 5 ώρας μακράν. Μετά τέσσαρας ημέρας ο ημέτερος λόχος, το υπόλοιπον των τριών διμοιριών, ανεχώρησεν εις Καραγατσλί και εκείθεν εις Βουταβαλί και εκείθεν εις Παπασλί. Ημείς ελθόντες μεταβολή ο λόχος ήτο εις κίνησιν και τον ακολουθήσαμεν. Παραμένοντας εις Παπασλί επί δύο ημέρας και αφού ξεκουρασθήκαμε καλά και αλλάξαμε, περί το εσπέρας της 18 Φεβρουαρίου, δοθησομένης διαταγής, όπως καταλάβωμεν το χωρίον Τσατερλί, απέχον από Παπασλί μόνον 5 ώρας, αλλά να μας εννοήση ο εχθρός ότι πάμε κατά μέτωπον. Τότε περί το μεσονύκτιον το στράτευμα το ημέτερον αποτελούμενον από έν τάγμα, δύο πυροβολαρχίας, ανεχώρησεν των όπισθεν οπότε βαδίζοντες επί δέκα πέντε ώρας εφθάσαμεν εις τας πέντε το εσπέρας και μόλις ελθόντες εννοείται ήτον έν μόνον φυλάκιον, το οποίον είχαμε συναντήσει. Περί την πρωίαν από 40 άνδρας οίτινες έφυγον μετά ημίσειαν ώραν μάχην λοιπόν μόλις εφθάσαμεν εις τα χαρακώματα του εχθρού τα οποία ήσαν άχρηστα διότι είχαν μέτωπον προς το αντίθετον μέρος, ηρχίσασαμεν αμέσως μάχην, οπότε το ημέτερον τάγμα ήρχισε να τους περικυκλώνει και ηναγκάστησαν μετά τρεις ώρας μάχην να υποχωρήσουν και να τραπούν εις φυγήν. Τότε λοιπόν διέταξεν ο Διοικητής μας όπως οι άνδρες, το ήμισυ, να φύγωμεν και το ήμισυ να αναπαύονται. Περί τας 4 το πρωί ο εχθρός ήρχισε να συνάζεται προς αντεπιθεσιν, οπότε μας έκαμεν αιφνιδιασμόν και φονεύεται εις υπολοχαγός και εις λοχαγός. Εξ αυτών ήσαν φονευμένοι πλέον των είκοσι πέντε και τραυματίαι άγνωστοι και ετράπησαν μόλις μετά την ανατολήν του ηλίου εις άτακτον φυγήν και αιχμαλωτίσαμεν 4 άνδρας. Περί την ογδόην ώραν της πρωίας αφού ησυχάσαμεν και ο εχθρός ήτο δύο ώρας μακράν, τότε είχαμε όλοι τέιον και εις σακκίδια ζάχαρη και ψήσαμε τσάι και είχα και λίγη γαλέτα κι έφαγα. Μετά περί την ώραν δωδεκάτην την πρωινήν διετάχθην, όπως πάμε να στήσωμεν φυλάκιον. Αφού εφθάσαμεν αμέσως αφήσαντες τον γελιόν, το όπλο και τα φυσίγγια κάτω αρχίζομεν να σκάφτωμεν χαράκωμα και περί το εσπέρας ετελείωσεν. Περί την 10ην ώραν μετά εφυλάξαμεν σκοποί κατά σειράν και οι υπόλοιποι εκοιμώντο εις το χαράκωμα μέσα άνευ αντισκίνων, μόνον με την κουβέρταν. Περί την πρωίαν εκάθησα εγώ με δύο άλλους ως παρατηρητής και οι άλλοι τέσσαρες, να μη φαινόμεθα ότι έχομε φυλάκιον, έφυγον όπισθεν εις ένα λόφον ένθα ήτο ο λόχος. Περί τας δέκα το πρωί έρχεται ο Διοικητής μας ως και άλλοι διοικηταί της Μεραρχίας μας, της 13ης ο Μέραρχος και ο Διοικητής του Σώματος Στρατού κ. Ιωάννου, υποστρατήγου βαθμόν φέρων και εζήτησε παρ' ημών πληροφορίας τί βλέπομεν. Του είπαμε ο εχθρός φαίνεται εκεί μακράν αντίκρου των Σάρδεων, το μέρος όπου ονομάζεται Χιλιόλοφος διότι ήσαν χίλιοι λόφοι εις απόστασιν ο ένας δέκα λεπτά μακράν εχθρού, κατά τύχην. Αφού είδεν αυτούς είπε και έβαλον με το πυροβόλον το οποίον δεν μας έφτανε.

Ανοίγομε, θρίσκομε ψωμί, αφού πήραμεν αναγγείλαμεν και εις τον λόχον και πήραν και άλλοι. Μετά τέσσαρας ημέρας ανέλαβον τον τομέα εκείνον του Τρίτου Συντάγματος το Τρίτον Τάγμα και ημείς αναλάβαμεν άλλον τομέα προς το ανατολικόν μέρος. Εκεί λοιπόν μό-

λις εφθάσαμεν στήσαμε αντίσκηνα. Περί το εσπέρας πάλε αρχίσαμεν χαρακώματα, όπου μετά δύο ημέρας έγιναν και την ημέραν φεύγαμε πρωί όλα τα φυλάκια εις το ανατολικόν μέρος το χωρίον Κ α ρ κ ί ν. Μετά τέσσαρας ημέρας και πλέον αφού εξήτησεν ο λοχαγός εμένα και δύο άλλους όπως παρουσιασθώμεν εις το Τάγμα ως τηλεφωνηταί και απεσπάσθην του ενάτου λόχου εις τάγμα όπου ήτο εις χώρα και επερνούσα καλά εκεί, έπιασα φίλους και από διαούρτι ήτο άφθονον, δύο δραχμές η οκά, αυγά επίσης από σαράντα λεπτά και περνούσα καλά διότι ήξευρον την γλώσσαν και ό,τι αν ήθελον εύρισκον.

Περί την εορτήν του Πάσχα επεράσαμε καλά, φαγητόν, αρνιά ψημμένα από μισή οκά ο εις, τυρί, πορτοκάλια, μπακλαβάδες, σιγάρα, κρασί, ούζο, αυγά κόκκινα και χουρμάδες επί τρεις ημέρας. Μετά περί την 15ην Απριλίου το ημέτερον τάγμα διετάχθη όπως αφήση τον τομέα και τον περιλάβει από δεύτερον Σύνταγμα και εμείς έλθωμεν εις χωρίον Σ ι κ ε ρ λ ή κείμενον προς δυσμάς του χωρίου Κ α ρ κ ί ν και αφού εφθάσαμεν εκεί έπειτα από έξ ώρας, τότε μετά ημίσειαν (ώραν) σπεύδω όπως συναντήσω το Δεύτερον Τάγμα, το οποίο ήτο εφεδρεία εις το χωρίον και ευρίσκω τους χωριανούς μου Λάζαρο Γιούμπασην, Βασ. Λιάπην, Κων. Φούκαν και πολλούς άλλους.

(Συνεχίζεται)

Ο κ. Ι. Α. Κεράνης με ουστρατιώτες του στην Μ. Ασία.

ΜΗΤΡΩΩΝ ΑΡΡΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΓΡΥΤΑΝΙΑΣ. ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ ΤΟΥΣ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1818 - 1924

Από τη στήλη αυτή καλούνται όσοι Μικροχωρίτες θυμούνται και θέλουν, να δώσουν το πορτραίτο παλαιότερων Μικροχωριτών, δικών τους προσώπων ή άλλων συγχωριανών. Αφηγήσεις για την επαγγελματική δράση και για τη ζωή τους στο χωριό ή στην ξενητιά, αναβιώνουν στα μάτια των νεωτέρων τη ζωή του χωριού, που σήμερα δεν υπάρχει και βοηθούν στην καλύτερη κατανόησή της.

Οι ενθυμίσεις που αναφέρονται σε πρόσωπα παλιού καιρού γίνονται με όλο τον σεβασμό στην προσωπικότητά τους και χωρίς πρόθεση να θιγεί ή υποτιμηθεί η μνήμη τους. Όλα τα πρόσωπα που πέρασαν απ' τη ζωή του χωριού μας είναι ιερά. Η αναφορά σε ευχάριστες ή δυσάρεστες στιγμές, σε περιστατικά της ζωής τους μας βοηθούν να κατανοήσουμε καλύτερα την ζωή του χωριού μας, δηλαδή μιας κοινωνίας που πέρασε. Μέσα όμως απ' αυτές τις ενθυμίσεις που πλέκονται με την ζωή και δράση των ατόμων μοιάζει να αναπαλαιώνουμε και να απομονώνουμε κομμάτι - κομμάτι την ιστορία του χωριού μας.

Ο Παπακώστας (1854) (Συμπλήρωμα στα προηγούμενα)

Ο Παπακώστας, πούχε 13 παιδιά κορίτσια, δεν ζούσε μόνο από την εκκλησιά, δούλευε και στ' αμπέλι του, μα ένα το σπουδαιότερο: σηκώνονταν 2 - 3 ώρες νύχτα, έπαιρνε τη φοραδούλα του, καθαλίκευε, κι άρχιζε το τραγούδι «Διαμαντούλαμ' τί νίσε τέτοια» και τραβούσε για το Μπαρκοδιάσελο για ξερά ξύλα. Τα κορίτσια του χωριού με τα μουλάρια και τα γαϊδούρια, ξεκίναγαν κοντά του για ξύλα, αλλά και να τον έχουν προστάτη, γιατί το δάσος στο Μπαρκοδιάσελο ήταν τσιφλίκι του Χαντζόπουλου ο οποίος μαζί τα χωριά Σέλα και Μηλιά, είχε ορίσει δασοφύλακες Σελιώτες και τους παίρναν τα τσεκούρια των γυναικιών, τον παπά τον σεβόνταν και δεν του παίρναν. Ρώτησε μιά φορά ο Παπακώστας έναν δασοφύλακα:

— Πού είναι αυτός ο βλογγιμένος ο Χαντζόπουλος, εμείς πεσιμένα και ξερά παίρνουμε, καθαρίζουμε το δάσος, γιατί μας κυνηγάτε;

— Άμ, παπούλη μου, όσο τον είδες εσύ, τόσο και μείς, αυτός μένει στην Αθήνα και περισσότερο στην Ευρώπη. Εδώ έρχονται κάτι καλαμαράδες του και κάνουνε κουμάντο.

Πριν θγει ο ήλιος έπρεπε ο Παπ)ας και οι γυναίκες σαν συμπεθερικό να γυρίσουν στο χωριό να φαν τον τραχανά και να ξεκινήσουν για τα χωράφια, άλλες να σκαλίσουν ή να κόψουν τα όχτια με το κλαδευτήρι ή να ποτίσουν ή να βλαστολογήσουν τα κλήματα ή να τα ρεντίσουν. Όλες σχεδόν τις δουλειές στα χωράφια τις κάναν οι γυναίκες και όχι μόνο αυτές, είχαμε και προσωπική εργασία στο χωριό μας, να θγάσουμε τ' αυλάκια για το πότισμα και να περάσουμε κανάλους στα ρέματα μα και να διορθώσουμε δρόμους και να χαράξουμε αμαξιτούς με χίλια θάσανα κατορθώσαμε να μας φτιάσουν μιά μόνο γέφυρα στο δράχο το Δημόσιο.

Γ. Μανίκας

Κωστοχαράλαμπος (1866)

Ο Χαράλαμπος Πέτσικας ήταν σόγαμπρος στο χωριό μας, το επάγγελμά του ήταν ελληνοράπτης, όταν όμως τα φράγκικα ρούχα εξετόπισαν τελείως τα πατροπαράδοτα, έγινε «κτηνίατρος» και επειδή είχε κάποια ιδέα από στραμπουλίσματα, βγαλίσματα κλπ., εθεράπευε και ανθρώπους. Έτσι, το πήρε επάνω του και εκτός της παρομιώδους πολυλογίας του, έγινε και ζόρικος, δεν δεχότανε κουβέντα, από κανένα.

Η εξέλιξις όμως συνεχίζετο, στο Καρπενήσι, οι γιατροί από τρεις έγιναν οκτώ, μεταξύ των οποίων ένας ορθοπεδικός και ένας κτηνίατρος. Κατόπιν αυτού ηναγκάσθη να περιοριστεί εις τον ρόλον του νοσοκόμου, δηλαδή της παροχής πρώτων βοηθειών μέχρι της αφίξεως αναλόγου ιατρού.

Προ της καταστάσεως ταύτης ο Πέτσικας υπεχρεώθη να κάνη και τον αγωγιάτην. Είχε ένα μικρόσωμο θηλυκό μουλάρι, που το έλεγε «ποντίκω», προφανώς όχι λόγω της μικρότητός του, αλλά μάλλον λόγω του ποντικίσιου χρώματος του τριχώματός του, όταν δε κανείς πελάτης θεωρούσε το ζώον ανάξιον να τον εξυπηρετήση, έλεγε στερεοτύπως «τσικ να ειπώ της ποντίκως, στο Καρπενήσι η ποντίκω».

Σταύρος Κομπορόζος (1880)

Ο Σταύρος Κομπορόζος όταν απεφοίτησε από το Δημοτικό σχολείο, πήγε στο Καρπενή και δούλεψε ως Ελληνοτσαγκάρης επί τι διάστημα. Αφού έμαθε καλά τη δουλειά, γύρισε στο χωριό και άνοιξε δικό του μαγαζί. Έπαιρνε τα σολοδέσματα από το Καρπενήσι, έφερε τσαρούχια από το Βραχώρι (Αγρίνιον), τους έβανε τις φούντες, τα πέτσωνε, τους έβανε και πρόκες και τα πουλούσε.

Ήτανε καλός τεχνίτης, επιδέξιος και έβγαλε όνομα. Όλοι από το Καρπενήσι και τα χωριά της Ποταμιάς τον προτιμούσαν και η οικογένειά του καλοζούσε.

Με την πάροδον του χρόνου, οι φουστανελάδες της περιοχής ολιγόστευαν συνεχώς και ως εκ τούτου οι συνάδελφοί του του Καρπενησιού, ο ένας μετά τον άλλον, ετράπησαν προς άλλα επαγγέλματα και έμεινε μόνος εις την περιοχήν, αλλά τελικά δεν άργησε να μείνη και αυτός σχεδόν χωρίς δουλειά. Τον έφαγε και αυτόν η εξέλιξις, ο νεωτερισμός,

Άλλη εργασία και μάλιστα όπως είχε μάθει αυτός να δουλεύη υπό την σμιάν του πλάτανου και να τραγουδή, να συμμετέχη σε κάθε γλέντι ή πανηγύρι —ήταν πράγματι και τραγουδιστής περίφημος και χορευτής καλός— δεν ήταν δυνατόν να βρῆ.

Προ της καταστάσεως ταύτης —όπως μας τα διηγείται ο ίδιος— δεν υπήρχε άλλη λύσις παρά να πάει και αυτός στην Αμέρिका όπου τόσοι άλλοι χωριανοί, κάιτοι αγράμματοι, έκαναν, όπως ελέγετο, καλές μπίζνες. Έγραψε σχετικώς σε κάποιον, του ήλθε η σχετική πρόσκλησις και ανεχώρησε διά τον Νέον Κόσμον.

Στον Πειραιά μπήκε στο βαπόρι και μετά ένα μήνα περίπου, αφού εθαύμασε

το άγαλμα της Ελευθερίας, απεβιβάσθη στο Κάστιγχαρ, πέρασε από τον σχετικό έλεγχο και βγήκε στην Νέα Υόρκη.

Πήγε στον σιδηροδρομικό σταθμό, έδειξε το χαρτί που ανέγραφε την πόλι, στην οποία ήθελε να πάη, πήρε το εισιτήριο και επεβιβάσθη της αμαξοστοιχίας την οποίαν του υπέδειξαν. Εκεί, ο ελεγκτής αφού είδ πως δεν ήξερε καθόλου τη γλώσσα, του έβαλε στο καπέλο του μιά κάρτα που ανέγραφε την πόλι του προορισμού του, δια να τον κατεβάση σ' αυτήν ο αρμόδιος σιδηροδρομικός υπάλληλος.

Όταν κατέβηκε την πόλι, έδειξε σε έναν αστυφύλακα την διεύθυνσιν του προσκαλέσαντος, και αυτός τον οδήγησε εκεί. Ο προσκαλέσας όμως ήταν εστιάτωρ, και αυτός μη ξέροντας από την δουλειά αυτή, αλλά και την γλώσσα, δεν μπορούσε να κάνει άλλο τι παρά να πλένη πιάτα, σωρός τα γιγάτα: Αν ήταν δυνατόν να γίνη ο Σταύρος λαντζέρης: Ούτε κατάδικος να ήταν.

Επεσκέφθη και άλλους πατριώτας, χωριανούς ή Ευρυτανάς. Όλοι την ίδια περίπτωση δουλειά έκαναν. Πήγε και σε κάποια άλλη πόλιν, εκεί μάλιστα είδε και μερικούς που είχαν κοντά στα εργοστάσια κάτι μαγαζιά τρύπες και πουλούσαν στους εργάτες που άλλαζαν βάρδια φραντζολάκια, στα οποία έβαζαν μέσα ζεστά μικρά λουκάνικα ή «τόρκ - τσιάπς», αναλόγως της επιθυμίας του πελάτου, που τα έπαιρνε και έφρευγε τρώγοντας. Προσοδοφόρος αλλά και επικίνδυνος εργασία, για ένα ή δύο το πολύ άτομα και μάλιστα εις απόμερον μέρος, συνεπώς «ου παντός πλειν εις Κόρινθον».

Είδε λοιπόν και αποείδε ο Σταύρος, γύρισε στην ψωροκόσταινα. Όταν ήλθε στο χωριό, άνοιξε ένα μαγαζί και το διερρύθμισε εις κουρείον και καφενείον, ετοποθέτησε τα ανάλογα έπιπλα και σκευή και άρχισε τη δουλειά. Ως κουρέας μερακλής εις όλα του διέπρεψε, ως καφετζής όμως δεν μπορούσε να συναγωνιστή τον «Γεωργούλα» και επειδή, όπως έλεγαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι «ανθρακεύς και γναφεύς μαζί δεν γίνεται», μπορούσε να βρή κανείς στον καφέ του και καμιά τούφρα ανδρικά μαλλιά, όπως στα αστεία, οι κακές γλώσσες έλεγαν.

Νικόλαος Αθανασόπουλος (Νταλάκας, 1859)

Κάποια χρονιά, δεν θυμάμαι ακριβώς, όταν πήγα στο χωριό, ήταν ήδη φθινόπωρο, παρετήρησαν δε ότι κάθε φορά που ήρχετο ο ταχυδρόμος, έφερνε διπλωμένες ξενόγλωσσες εφημερίδες με την επιγραφή Καν Παναγιώταν Νταλάκα, Μικρό Χωριό Ευρυτανίας.

Από περιέργεια πήρα μιά δεσμίδα και είδα ότι ήταν φύλλα της εν Αθήναις εκδομένης τότε Γαλλοφώνου εφημερίδος «Εξο ντ' Ατέν» και η απορία μου έγινε κατάπληξις.

Εις πρώτην ευκαιρίαν ρώτησα: «Βρε παιδιά, τι δουλειά έχει η Νταλακοπαναϊόη με εφημερίδες και μάλιστα γαλλικές;». Εκείνοι ξεκαρδίστηκαν στα γέλια. Τελικά μου είπαν ότι εκείνο το καλοκαίρι είχαν έλθει ένας καθηγητής Πανεπιστημίου και έμεινε στο σπίτι της Προβολοκατερίνης. Ήτανε πολύ απλός και καταδεκτικός άνθρωπος, έπιανε κουβέντα με όλον τον κόσμο, άνδρες, γυναίκες, παιδιά και σε ένα

σημειωματάριο, σημείωνε τις τοπικές λέξεις και εκφράσεις, πήγαινε και στου «Γιωργούλα» όπου ο Ξηντάρας, ο Νταλάκας, ο Παγανός και άλλοι απόμαχοι, παίζανε «κολτσίνα» και παρακολουθούσε το παιγνίδι και τας συνδιαλέξεις των.

Από όλους τον έκανε περισσότερη εντύπωση ο Νταλάκας, που ήτανε πειραχτήρι και χωρατατζής και κάποια μέρα που είχε συμπληρωθεί το καρρέ και ο Νταλάκας έμεινε ρέστος, του λέει: «Μπάρμπα Νίκο, παίζουμε μαζί μια κολτσίνα;». «Τί να παίζουμε αντάμα, κυρ Καθηγητή, μ' τ' λόγ' σ' ξέρ'ς πουλλά γραμμата, αλλά κουλτσίνα δεν ξέρ'ς, ιγώ στα νειάταμ' ν' είχα τ'ν τράπλα στου σιλάχ', κειό θα μι γιλάη ου κόσμος». «Δεν πειράζει, θα δοκιμάσουμε».

Καθήσανε σ' ένα τραπέζι, προσεκομίσθη η τράπουλα, καινούργια προς χάριν του κ. καθηγητή, άρχισε το παιγνίδι και έληξε με νίκην του Νταλάκα.

«Να παίζουμε άλλη μία, Μπάρμπα Νίκο;». «Μη σικλιντίζισαι κυρ' Καθηγητή μ' να παίζουμε νά χαρτουσιά μαναχά, κι αουντά θα σπού».

Παίξανε, αλλά όταν μοιράστηκαν τα τελευταία οκτώ χαρτιά, ο Νταλάκας κοίταξε τα δικά του, σκέφθηκε λιγάκι και είπε: «Τώρα ισί είς τα τάδε και τάδε χαρτιά».

Ο καθηγητής ανεπήδησε. «Πώς είναι δυνατόν;». «Να σπού, κυρ' καθηγητή μ', ιγώ θμάμαι τί χαρτιά πέρασαν, γλέπου κι τα δ'κά μ' κι θρίσκου τ' έχ'ς απάν'ς — αυτά π' λείπν' δηλαδή». «Μωρέ μπράβο μνημονικό, αυτός είναι φαινόμενον». Έκτοτε κάθε απόγευμα ο καθηγητής καθότανε στο μπαλκόνι και μόλις έβλεπε τον Νταλάκα να έρχεται, του φώναζε: «Μπάρμπα Νίκο, πριάσε τραπέζι και έρχομαι». Τις περισσότερες φορές βέβαια κέρδιζε ο Νταλάκας, αλλά και όταν έχανε, πάλε ο καθηγητής πλήρωνε.

Κάποιο απόγευμα που ο καθηγητής είχε καθυστερήσει, ο Νταλάκας ζήτησε μιά εφημερίδα, κάθισε στο τραπέζι, έβαλε τα συρμάτινα γυαλιά του, που τα είχε για να μετελωνιάζη, ή για να σκαλίζει καμιά ρόκα, και έκανε πως διαβάζει.

Κατέφθασε διαστικός ο καθηγητής. «Μπαρμπα Νίκο, με συγχωρής που άργησα, εφημερίδα διαβάξεις;... Μα την κρατάς ανάποδα, Μπάρμπα Νίκο». «Τ' ανάποδα σ' όχου τ' χάρ', τα ίσια διαβάης κι συ πούσε καθηγητής». Και συνέχισε: «Π' λες, κυρ καθηγητή μ' ιγώ διαβάζου ότ' φημερίδα νάναι, αλλά έχου κειν' τ' διαόλ' τ' Παναϊού τ' γυναίκα μ', θέλ' σόν' κι καλά γαλικές, κι πού στουν κόρακα να τ'ς βρού, ου ταχυδρόμους φέρν' μοναχά Ηλινικές».

Για να σπάση πλάκα λοιπόν κι ο καθηγητής μόλις γύρισε στην Αθήνα έγραψε την Παναϊού συντρομήτρια της εφημερίδος για ένα χρόνο. Αυτά είναι που θιμάμαι, από όσα διηγούντο τότε. Εκείνος που θα πρέπει να ξέρη περισσότερα είναι ο δάσκαλος Γεωργάκης Παπαδής.

Δημήτριος Κ. Κοκκάλας, Θεσ)νίκη 19 8

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

του Γιάννη Μανίκα

Θέλω να γράψω για τη ζωή και την ωφελιμότητα κατοίκων του χωριού μας την κοινωνική τους προσφορά, στα παλιά χρόνια, που πάνω από 100 οικογένειες ζούσαν στο φτωχό και άγονο χωριό μας, φτωχοί και εύποροι αλλά με κάποια αυτάρχεια θάλεγα.

Με το καλαμπόκι τους για ψωμί, τα φασόλια τους, την αρτημήτους, τυρί, κλωτσούρι, συνήθως, τα κηπάκια τους με τα πράσα, λάχανα, ντομάτες, τα μυρισκά μαιντανό, σέλινο, δυόσμο, τα βουνίσια ρήγανη, τσάι, χαμόμηλο κλπ. το σιουτλό κρασάκι τους, το ρακάκι τσίπουρο, τον τραχανά τους για πρωινό και τα φύλλα κυλόπιτες, για κάνα γκιουδέτσι. Τα δε κρέατα πολλοί τάτρωγαν, την Λαμπρή, τα Χριστούγεννα, τις Αποκριές αν είχαν κάνα μανάρι και κάνα αρνοκάτσικο, γιατί στο χασάπη λίγοι πήγαιναν, μόνο αυτοί πούχαν ξενητεμένους στην πόλη ή την Αμερική.

Θα γράψω γα δυό οικογένειες, τους φτωχότερους και τους ευπορώτερους εκείνης της εποχής.

Ο ΠΛΑΚΑΝΔΡΕΑΣ με ελάχιστα κτήματα και ζώα, ήταν ένας από τους ωφελιμότερους στο χωριό μας, ήταν σιδεράς, γύφτος κατ' άλλους, βιοτέχνης για σήμερα.

Η καλλιέργεια τότε γίνονταν με το ξυλάλετρο, με το μεταλλικό υνί πούθελε ταχτικά ατσάλωμα σε καμίνι.

Καθώς και για κάθε δουλειά του σπιτιού για τα χόρτα, τα κλαριά, για τα ζώα κλαδευτήρια, τσαλοκόπες, δρεπάνια, για τα ξύλα τσεκούρια, σιδερόσφηνες, θαριές ακόμα σιδεροστιές, ξυθάλια, μασιές για τη φωτιά και κάθε σιδερικό ήταν στον καθορισμό του κοινωνικού του σιδερά τότε και τώρα.

Μα ο Π. είχε και μιά ειδικότητα, τα Κουροψάλιδα, που άμα δεν είχε δουλειά επιδιόρθωσης σπιτικών εργαλείων, τότε δούλευε και παρήγαγε κουροψάλιδα για εμπόρευμα, που τα πήγαινε στο παζάρι της Τατάρνας και είχε όνομα στην πατέντα του σαν τον Σίγγερ στις ραφτομηχανές. Ο Π. στα κουροψάλιδα. Ουρά κάναν οι τσελιγκάδες για ν' αγοράσουν και αν δεν έφταναν δίναν παραγγελίες να τους φτιάσει.

Τέτοιο όνομα είχε και ο Κατσαδροσταύρος (Σ. Κομπορόζος) στους βλάχους για το πέτσωμα των τελατινιών με τις προκαδούρες πούδινε και γκβαράνσια ένγκινηση σένα χρόνο να μη φύγει ούτε μιά πρόκα!

Τα κουροψάλιδα ήταν εργαλεία που ήταν απαραίτητα και σε κάθε σπίτι, νοικοκυριό γιατί όλοι τότε είχαν από λίγα γιδοπρόβατα, γιατί εκτός το γάλα για την βασική τους τροφή ήταν και τα μαλλιά και το τραγόμαλο για το ντύσιμό τους γενικά ανδρών και γυναικών, που με τα μαλλιά των προβάτων αφού τα πλύσουν, τα ξάνουν, τα γνέθουν με τη ρόκα, το δράχτη, το σφοντίλι με το γνέμα, θα πλέξουν τα πολκάκια τους, τα σπαλέτα, τα μισοφόρια, τα τσουράπια, τα γάντια, ακόμη θα πλέξουν και κουβέρτες για προικιά και θα δώσουν στον αργαλειό για χεράμια, μαν-

τανίες κλπ. και μόνο ένα μαντίλι, τη θαμβακέλα, θα προμηθευτούν από το εμπόριο, άσπρη για τις ανύπαντρες, καφένια για παντρεμένες και μαύρη για τις χήρες και γριές. Από τη θαμπακέλα που θα φόραγε κάθε γυναίκα, ξεχώριζαν οι άνδρες από 1 χιλιόμετρο τί ηλικίας θηλυκό έρχονταν.

Μα και οι άνδρες ντυνότουσαν με μάλλινα από τον αργαλειό. Παίρναν το «σκιτί» το πήγαιναν στη νεροτροδιά στα μαντάνια και αφού τό 'δαφαν με καρυδότσουφλα και φλούδα από μέλεγο για να μην ξεθάψει, τό 'δαφαν μπλε ή μαύρο ή τ' άφηναν και καφένιο, ράβαν σακάκια, γιλέκα και μπουραζάνια, παντελόνια, φανέλες, τσουράπια και κάλτσες, που φορούσαν με τις φουστάνελες και για το κεφάλι αγοράζαν τις μαύρες σκούφιες από ατλάζη, που τις φορούσαν στραβά στο κεφάλι τους, τις περισσότερες φορές για καμάρι.

Για τα πόδια, άνδρες και γυναίκες, φόραγαν τα τσαρούχια από ακατέργαστα τομάρια, δέρματα γελαδινά το χειμώνα και γουρουνίσια το καλοκαίρι. Παπούτσια λίγοι φόραγαν, τελατίνια με φούντα στη μύτη και προκαδούρα στις σόλες, συνήθως ει τσοπάνηδες που τα πέτσωνε η μερακλής Κατσιαδροσταύρος τραγουδώντας κλέφτικα τραγούδια.

Με το τραγόμαλλο, αφού το ξάνουν οι γυναίκες και το κάνουν «τουλούπες», τό 'θαζαν σένα τραγόσακο που κάμποσο καιρό τόχαν για κάθισμα, δίπλα στη γωνιά της φωτιάς, «κολοσκοντό» τόλεγαν, θα το γνέσουν μετά και αφού το υφάνουν στον αργαλειό με στιμόνι μάλλινο και το υφάδι τράγινο, θα πάει κι αυτό στη νεροτροδιά, μιά πελώρια κάδη που μέσα πέφτει ένας μεγάλος ποτιστής νερού και μετά στο μαντάνη που με τα ξύλινρά του σφυριά θα το κοπανίσει και θα χοντρήνει. Μ' αυτό θα κάνουν κοντόκαπες με κουκούλα και κρεμασμένα μανίκια από τους ώμους, δεμένα με θηλιά στις κάτω άκρες και ριχμένα στις πλάτες.

Κάναν και κάπες μεγάλες σαν μπέρτες ή σαν ατομικό αντίσκηνο. Ήταν ανώτερη από κάθε αδιάδροχο γιατί 2 ώρες νάδρεχε δεν παίρναγε νερό.

Από το τραγόμαλλο γίνονταν και τα τραγόσακα, που τα μεταχειρίζονταν στα πιεστήρια των ελαιολιθείων. Ακόμα και τα παχιά τσόλια για στρώσιμο και σέπασμα του ύπνου.

Ένας άλλος πάμπτωχος και περιφρονημένος που ζούσε με τον αδελφό του, ο ΠΛΑΚΟΓΙΑΝΟΝΙΚΟΣ, ο αδελφός του Πλακοδημήτρη, μόνιμο σχεδόν γιδάρη στα χωριανά τα γίδια. Ο Πλακογιανονικός δεν είχε ούτε χωράφια, ούτε ζώα, ούτε σπίτι, ζούσε φέρνοντας καμιά φούρκα κέδρινη πούφερνε από το Ερκιστιωτικό για καμιά κρεβατίνα ή κάνα στα θάρη, ή ζυγό για τα ξυλάετρα. Πήγε όμως στους θαλκακικούς πολέμους, τούδωσαν και εύφημον μνεϊάν για την καλή του πατριωτική προσφορά στην πατρίδα και έγινε και σαλπινχτής. Γυρίζοντας στο Μ. Χ. από το Πουρνάρι στους Αγ. Αποστόλους, θάρεσε με την σάλπιγγα ένα εγερτήριο, που όλο το χωριό έβαξε, τα παιδιά τρέξαν στο σημερινό γκαράζ, τότε τόλεγαν στο ποτρώνι, γιατί εκεί ήταν ένα ογκώδες πορολίθι που κάθε απόγιομα κατέβαιναν οι γυναίκες και κράζαν τις μανάρες τους, πούθσκαν από το πρωί στην πλαγιά της Τσίμης, στο Βράχο.

Ο Π)κος (1876) σαν πραγματικός προλετάριος γυρίζοντας μετά την εκτέλεση του

καθήκοντος προς την πατρίδα και νικητής, έφκιασε ένα έργο επίσης εξυπηρετικό για το χωριό μας στο κεφαλόδρυσο. Πήγε δηλ. και έστησε ένα νεροκινούμενο τροχό, που όποιος ήθελε να τροχίσει όποιο εργαλείο του, χωρίς καμιά υποχρέωση στον ιδρυτή, έθαζε το νερό από τη «δέση» και τροχούσε. Πολύ φυσικά τούδοναν τα τσεκούρια τους, τα μαχαίρια οι χασάπηδες, τις τσαλοκόπες και τα τροχούσε αυτός. Ποτέ δεν έλεγε τί κάνει ο κόπος του για το τρούχημα, δυό ρακιά έπινε και ένα κομμάτι μπουμπότα, λίγη αρτιμή ή κάμποση ζυμαρόπιτα, ήταν υπεραρκετά για την πληρωμή του. Δεν κάθονταν όμως να τα φάει, τάπαιρνε και μ' αυτά θάτρωγε λίγες μέρες φωμοζούσε που λένε.

Στις 29 Αυγούστου πούχαμε το πανηγύρι στο χωριό μας, ο Δημ. Ζορμπαλάς, πούχε το μπακάλικο κοντά στην πλατεία, την παραμονή του 'Αη Γιάννη έσφαξε μιά γίδα, γιατί θα ξοδεύταν, μια π' άρχισαν νάρχονται συγγενείς χωριανών για το πανηγύρι. 'Αφησε τα ντσιγέρια στο πεζούλι και μπήκε μέσα στο μαγαζί και κουτσόπινε ρακί με τον Μανθογιάννη. Κείνη την ώρα πέρασε ο Πλα)κος, ποιός ξέρει πόσες μέρες ζούσε τρώγοντας κορόμηλα, ξυνόμηλα και μούρες, άρπαξε το σηκότι και προχωρώντας για τα γυφτοκάλυθα στο σπίτι του μπροστά στην ανηφοριά και κάτω από το παλιό σχολειό, έπεσε. Τα παιδιά πούπαιζαν στην πλατεούλα, μπροστά στο παπαλευτερίτικο το σπίτι, όταν τον είδαν πεσμένον έτρεξαν στο χάνι και είπαν το γεγονός. Ο γιατρός Ευάγ. Πιστιόλης απάρήτησε την πρέφα πούπαιζε και πήγε. Από το στόμα του τούβγαλε ένα ολόκληρο σηκότι, όμως αυτός είχε πεθάνει.

Είχε όμως και ένα άλλο δάσανο ο Πλακανδρέας. Η εκκλησία ή ο Παπακώστας δεν μπορούσε με εντολή του Δεσπότη να δεχθεί λειτουργία από σιδερά - γύφτο γιατί γύφτος έφκιασε τα καρφιά που σταύρωσαν το Χριστό. Ο Πλα)ας παρακάλεσε την Κερανονικόλενα πούφκτιανε τις λειτουργίες τ' Αγιανδρέα, τα Χριστούγεννα και την Λαμπρή να φκτιάνει μιά και να την πηγαίνει στον παπά τη λειτουργία και να μη λέει, ότι είναι από γύφτο, το αλεύρι να το παίρνει από τον παπαδολευτέρη, που αυτός θα το πληρώνει γιατί εκείνος είναι πελάτης του.

Ο Παπαδολευτέρης είχε μπακάλικο για τους άπάνω μαχαλάδες όσο δούλευε. Κείνο που ξέρω, γιατίμασταν γειτονιά, ψώνιζε από το Καρπενήσι περίπου κάθε μήνα μιά μαξιλαροθήκη αλεύρι. 'Αλλη μιά με ζάχαρι, λίγες τσοπελές σύκα και κάνα γκουδά χαλβά. Είχε όμως δίπλα στο σπίτι και σφαγείο που το δούλευε ο Γερονταλάκας, παλιός κτηνοτρόφος.

Η Κερανονικόλενα τούπε αυτή θα κανονίσει με τον παπά. Πήγε τις δυό λειτουργίες στον Παπακώστα πούγραφε από ποιόν είναι, μιά δική μου είπε αυτή και μιά απο ένα κατηχούμενο. Ας είναι θλογημένος κι αυτός, της είπε και την πήρε τη λειτουργία.

Και ας πούμε τώρα και για τους ευπόρους του χωριού μας. Ο ευπορότερος στο Μ. Χωριό τότε ήταν η οικογένεια του Γιάννη Σιδέρη. Είχε δυό μουλάρια μ' ένα παιδί αγωγιάτη, είχε υπηρέτρια, αρκετά καλά κτήματα και έσοδα από χρυσές λίρες, που δάνειζε με βαρείς τόκους και η φτωχολογιά κάθε χρόνο τούφερνε ρνοκά-

ταικα, βούτυρα, τυριά, μέλια για τον τόκο. Το κεφάλαιο ποιός ξέρει πότε θα μπορούσε να το επιστρέψει για να απαλλαγεί από την υποχρέωση.

Είχε ένα μόνο γιό, τον Ανδρέα Σιδέρη, με γυναίκα την Μαριγώ. Τα κτήματά τους μπορεί να μην ήξερε πού είναι ο Ανδρέας. Η Μαριγώ πήγαινε το φαγητό στις εργάτριες, πούχε μεροκαματιάρες. Μιά δραχμή ήταν το μεροκάματο και φαγητό. Ο Ανδρέας, δεν είμαι βέβαιος, στους βαλκανικούς πολέμους είχε πάει στο Παρίσι και μας έφερε και το πόκερ και στο χάνι ξενοχτούσαν παραμερίζοντας τ' άλλα χαρτοπαίγνια, πρέφα, κολτσίνα, ξερή, τάβλι κλπ.

Θάταν άδικο να μην αναφέρω και τα ωφέλιμα για το χωριό της οικογένειας Σιδέρη. Δώρησαν το ρολόγι του καμπαναριού που χτυπάει και δείχνει ακόμη τις ώρες, που έχουν τα γράμματα ΕΛΕΝΗ Δ. ΣΙΔΕΡΗ. Έχτισαν και ένα παρεκκλήσι στο κτήμα τους, τον Άγ. Νικόλα. Έκαμαν και ένα δικό τους νεκροταφείο, δίπλα κολλητά στο Κοινοτικό, που θύμιζε την κάσκα, γιατί υπήρχε και κάποια διάκριση στις οικογένειες, στα συνοικέσια για γάμους. Πρέπει να πανδρεύεσαι της τάξης σου, του βαθμού ευπορίας σου.

Ο Ανδρέας έκαμε και μία περίοδο Πρόεδρος της Κοινότητας.

Γ. Μανίκας

ΠΑΛΙΑ ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ

Μάτια μ' ετούτες δυό θραδιές μου ήλθανε σα θόλι,
που πήγες και στεφάνωσες εις την μεγάλη πόλη.
Χαίδωμ' πώς νάρχεται καιρός την κάλτσα να φορέσω
σε γλέντια, γάμους και χαρές να μπω και να χορέψω,
ν' ακούσουν τα θλαχόπουλα και να το συζητούνε,
τέτοιοι λεβεντογέροντες λίγοι στον κόσμο ζούνε.
Για να μιλούν με τις καρδιές τις παραπονεμένες
στα κοτσοχώρια θρίσκοντοι οι διαλεχτοί λεβέντες.
Μούπαν πολλοί, η λεβεντιά από τι με πως φεύγει
ν' ακούσουν και να μάθουνε, τί είν' που τους κατέχει.
Στα γλέντια όλοι χαίρονται και μερικοί χορεύουν
και τα παλιά θλαχόπουλα πάντα στα νύχια στέκουν.
Πέστε μου ποιός από τους υιούς μπορεί να τραγουδήσει
να ζεί ο Παύλος ο γαμπρός και η Κονδύλω η νύφη
Να ζεί το συμπεθερικό, πεθερικά, κουμπάροι
που ανταμώνουν τα παιδιά, το ταιριαστό ζευγάρι.
Μονάχα ένα θλαχόπουλο ξεύρει τέτοια τραγούδια,
τραγουδάγε στα διάσελα και στα παλιά Ταμπούρια!

Χαράλαμπος Δ. Τριανταφύλλης
(Χωρίς χωριό)

απο τη σκοπια της αδελφοτητας:

Η Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας

(25 Μαΐου 1986)

Με την παρουσία 27 τακτικών μελών και 47 εκπροσωπηθέντων με εξουσιοδοτήσεις συνήλθε στις 25 Μαΐου 1986 η ανά διετία συγκαλούμενη Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας.

Πρόεδρος της Συνέλευσης εκλέχθηκε ο κ. Α. Θάνος, που διηύθυνε εποικοδομητικά κά τις εργασίες της και χρέη Γραμματέα έκανε η κ. Αιμιλία Κουτσούκη.

Στην αρχή τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή για όλους τους Μικροχωρίτες που πέθαναν την τελευταία χρονιά.

Ο Πρόεδρος του απελθόντος Διοικητικού Συμβουλίου στον σύνταμο απολογισμό του τόνισε:

1. Την άριστη συνεργασία που έχει η Αδελφότητα με την Κοινότητα και ιδιαίτερα τους τρεις παράγοντες του χωριού Πρόεδρο, παπά, δάσκαλο.

2. Τις εκδηλώσεις της Αδελφότητας για τα εκατό χρόνια από την ίδρυσή της (1885) (συνεστίαση, αρτοκλασία, εκτύπωση του νέου καταστατικού, προκήρυξη διαγωνισμού για σύνταξη εκθέσεως με θέμα τους ξενητεμένους Μικροχωρίτες κ.ά.).

3. Την ανακαίνιση του οστεοφυλακείου, του υπόστεγου της Πνευματικής Γωνιάς, του μνημείου.

4. Τη συντήρηση αυλακιών στον παλαιό οικισμό.

Αναφέρθηκε στη συνέχεια στην επιτυχία της περυσινής συνεστίασης στο κέντρο «Βράχος», ενώ φέτος στην εκδρομή που οργάνωσε το Δ.Σ. για Καστέλλια — Μονή Αγάθωνος — Λαμία — Γαργαποτάμιος δεν υπήρξε ικανοποιητική συμμετοχή και γι' αυτό ματαιώθηκε.

Αναφέρθηκε ακόμη στο υπό ανέγερση μνημείο των θυμάτων της κατολίσθησης για το οποίο πρόσφεραν, ως τώρα, χρηματικές δωρεές ο κ. Στ. Κομπογιάννης από την Αυστραλία και οι αδελφοί Μαστρογιωργόπουλοι από την Αμερική. Το μνημείο αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο καλοκαίρι, οπότε θα γίνει πάνδημο μνημόσυνο για τα θύματα της κατολίσθησης.

Ενημέρωσε κατόπιν την Συνέλευση για το επικείμενο 42ο Συνέδριο των Ευρυτάνων που θα γίνει στο Καρπενήσι και ότι η Αδελφότητα πρότεινε στο πρόγραμμα να μπει για τις 5 Ιουλίου σχετική εκδήλωση στο Μικρό Χωριό προς τιμήν των Ευρυτάνων Αμερικής που ενίσχυσαν ποικιλότροπα το Μικρό Χωριό στις δύσκολες στιγμές του.

Μετά τον απολογισμό και την ανάγνωση της Έκθεσης Εσόδων - Εξόδων από την Εξελεγκτική Επιτροπή, η Συνέλευση απήλλαξε πάσης ευθύνης το απελθόν Διοικητικό Συμβούλιο και ενέκρινε τον Προϋπολογισμό της επόμενης διετίας.

Επηκολούθησε συζήτηση πάνω σε διάφορα θέματα, όπως 1) η περισυλλογή σκουπιδιών και κυρίως ο χώρος απόρριψής τους, 2) το πρόβλημα του πάρκινγκ στον παλαιό οικισμό, 3) η φροντίδα για το καμπαναριό πριν είναι αργά, 4) η ανέγερση του μνημείου της κατολίσθησης, 5) η δημιουργία λίμνης με πέστρφες, 6) η επικείμενη συγχώνευση κοινοτήτων κ.ά.

Το νέο Δ.Σ. θα επιληφθεί όλων των εκκρεμών θεμάτων.

Σημειώνεται ότι στην φετεινή Γεν. Συνέλευση παρέστη ο κ. Κων. Πριόβολος,

που ήλθε πρόσφατα από την Αμερική, και τονίστηκε η συμβολή του στον έρανο για την ανέγερση της Αγ. Κυριακής και ανοικοδόμηση του νέου οικισμού και την τελευταία επισκευή της Μεταμόρφωσης.

Μετά την εκλογή της Εφορευτικής Επιτροπής από τους Α. Θάνο, Ν. Κεράνη και Π. Γρατσούνη έγιναν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέων μελών του επταμελούς Διοικητικού Συμβουλίου, της τριμελούς Επιτροπής Πρόνοιας και Αλληλοβοήθειας και της πενταμελούς Επιτροπής Εκπολιτιστικών Εκδηλώσεων. Ψήφισαν συνολικά (69). Από την κάλπη αναδείχθηκαν για το Διοικητικό Συμβούλιο οι: Κλ. Κουτσούκης, με ψήφους (68), Π. Λιάπης (58), Γ. Δημόπουλος (55), Α. Κεράνης (54), Ν. Βίγλας (42), Ε. Βουγά (32), Π. Γρατσούνης (24) και αναπληρωματικοί οι Τ. Φλέγγας (17), Δ. Κρίκος (10) και Στ. Γεωργούλης.

Για την Επιτροπή Πρόνοιας και Αλληλοβοήθειας οι κυρίες: Όλγα Παπαδημητρίου (59), Μαργαρίτα Κεράνη (42), Νίκη Θάνου (35) και αναπληρωματικές οι κυρίες: Ναυσικά Παπαδάκη και Αντιγόνη Γεωργούλη.

Για την Επιτροπή Εκπολιτιστικών Εκδηλώσεων οι κυρίες: Αιμιλία Κουτσούνη (62), Χρυσούλα Κεράνη (57), και οι κύριοι: Ι. Λιάπης (47), Ν. Κεράνης (42) και Ν. Κουτσούκης (37). Στην θέση των αναπληρωματικών οι κυρίες Ελευθερία Σωτηράκου και Μαρία Κυρίτση.

Στη διάρκεια του καλοκαιριού προβλέπεται να γίνει Ευδική Συνέλευση στο Μιωρό Χωριό, καθώς και Λαϊκή Συνέλευση, όπως έγινε πέρυσι, όπου θα συζητηθούν από κοινού με την Κοινότητα τα ζητήματα του χωριού μας.

Προβλήματα, Δράση, Σχόλια

Ο κ. Χρίστος Θάνος

Μας έλειψε φέτος στην Συνέλευση ο τέως Πρόεδρος της Αδελφότητας κ. Χρίστος Θάνος, τώρα επίτιμος δικηγόρος, λόγω ασθένειάς του. Του ευχόμαστε περαστικά, καλή ανάρρωση και γρήγορα να τον έχουμε και πάλι κοντά μας. Οι συμβουλές του υπήρξαν πάντοτε πολύτιμες.

Οι Μικροχωρίτες των Η.Π.Α.

Όπως εμείς, έτσι κι οι ξενητεμένοι Μικροχωρίτες, κυρίως της Αμερικής, πρέπει να αισθάνονται υπερήφανοι για την εκλογή στο αξίωμα του Προέδρου του «Βελουχιού», του συγχωριανού μας κ. Τάκη Ν. Πολύζου.

Απορφανισμένοι, τόσα χρόνια, από τον Σύλλογο των Μικροχωριτών Αμερικής ο «Φοίνιξ» που έδρασε κάποτε και εξέπνευσε οριστικά μετά τον θάνατο του τελευταίου προέδρου του αείμνηστου Ιωάννου Ν. Κομματά, θα πρέπει τώρα να συσπειρωθούν κάτω από την ηγεσία του Μικροχωρίτη Προέδρου του «Βελουχιού» κ. Τάκη Ν. Πολύζου, και να τον συνδράμουν

στο έργο του για το καλό του Μικρού Χωριού και της Ευρυτανίας. Σε κάθε πόλη, όπου υπάρχει ευάριμη παροικία Μικροχωριτών ή και σε συνεργασία με άλλους «κοντοχωριανούς» να ιδρύσουν τα τμήματά τους (CHAPTERS), βοηθώντας έτσι το «Βελούχι» να διευρύνει τη βάση του και να επεκτείνει την κοινωφελή και πατριωτική του δράση κάτω απ' την ηγεσία του νέου Προέδρου.

Το μαθητικό δυναμικό του χωριού μας

Με ιδιαίτερη χαρά και έκπληξη η Αδελφότητά μας εντόπισε φέτος 17 μαθητές και μαθήτριες της Μέσης Εκπαίδευσης που καταγονται ή μένουν στο χωριό μας. Τα ονόματά τους μας δόθηκαν από τον συγχωριανό μας καθηγητή στο Λύκειο Καρπενησίου κ. Γ. Τσατσαράγκο. Επειδή τα παιδιά αυτά και όσα θα έλθουν αποτελούν το καμάρι, την ελπίδα και το μέλλον του χωριού μας, αξίζει κάθε ενθάρρυνση και υποστήριξη στις σπουδές τους και τις ασχολίες τους. Με το γράμμα που ακολουθεί έγινε μιά πρώτη επα-

φή μαζί τους και θα συνεχιστεί μέσα στο καλοκαίρι με προσωπική επαφή και μ' όλους μαζί. Πιστεύουμε ότι η γέφυρα αυτή επαφής θα συνεχισθεί και σαν μία τέτοια ένδειξη θα θεωρήσουμε κάθε ανταπόκρισή τους, όπως αυτή που εκδηλώνεται με το γράμμα που μας έστειλε η Μαρία Φλώρου, το οποίο παραθέτουμε πιο κάτω, καθώς και τα ονόματα των μαθητών και μαθητριών, που είναι:

Γιολδάση Αγγελική, Α' Λυκείου
 Γρούμπα Ε., Α' Γυμνασίου
 Γρούμπας Κων)νος, Α' Γυμνασίου
 Δημόπουλος Κων)νος, Α' Λυκείου.
 Δουλαθερης Βαγγέλης, Α' Γυμνασίου.
 Ζάρρα Ελένη, Β' Γυμνασίου.
 Ζάρρας Βασίλειος, Α' Λυκείου.
 Ζήσιμος Βασίλης, Γ' Γυμνασίου.
 Καραγκούνη Μαρία, Β' Λυκείου.
 Τραστέλλης Νικόλαος, Α' Λυκείου.
 Τριχιά Σπυριδούλα, Α' Γυμνασίου.
 Τριχιά Θεοδώρα, Α' Λυκείου.
 Τριχιά Μαρία, Β' Λυκείου.
 Τσατσαράγκου Μαρία, Β' Λυκείου.
 Φλώρου Μαρία, Γ' Γυμνασίου
 Φλώρου Αναστασία, Β' Λυκείου.
 Φούκας Κώστας, Α' Λυκείου.

Οι Άγιοι Απόστολοι

Το εξωκκλήσι των Αγίων Αποστόλων ανακαίνιστηκε και εξωραίστηκε φέτος με

δαπάνη των αδελφών Χ. Μαστρογεωργόπουλοι, οι πρόγονοί των οποίων υπήρξαν κτήτορες της εκκλησίας αυτής. Για τις εργασίες της ανακαίνισης ήλθε από την Αμερική και έμεινε αρκετές μέρες εδώ (Χωριό και Αθήνα) ο κ. Στέφανος Χ. Μαστρογεωργόπουλος.

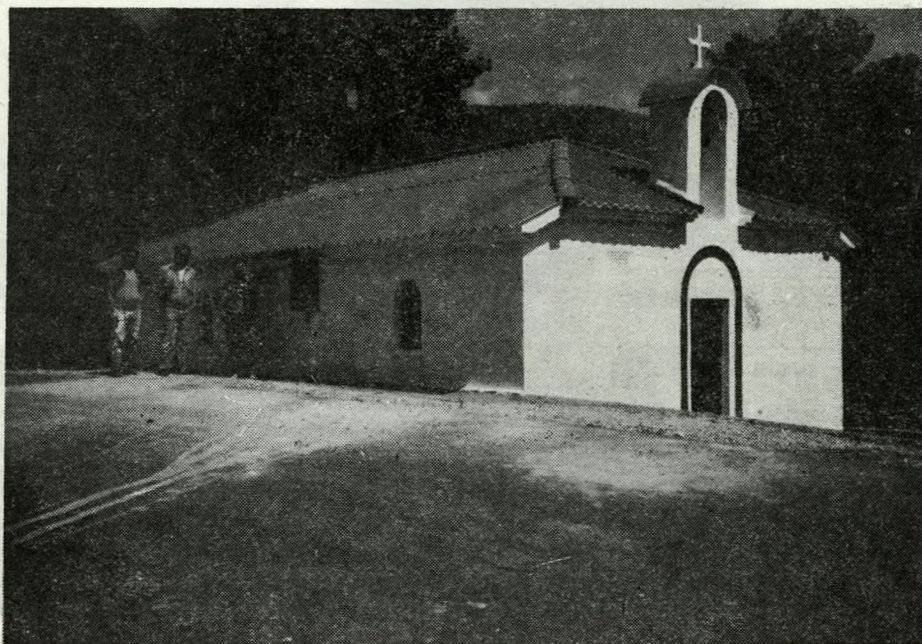
Η Πνευματική Γωνιά

Οι μαθητές και μαθήτριες που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση της Αδελφότητας και από τα τέλη Ιουλίου ανέλαθαν το άνοιγμα και φύλαγμα της Πνευματικής Γωνιάς είναι οι: Βασίλης Ν. Ζάρας, Κώστας Ι. Φούκας, Μαυριδούλα Ελ. Τριχιά και Μαρία Ι. Φλώρου.

Η Πνευματική Γωνιά ως τον Σεπτέμβριο θα είναι ανοιχτή πρωί και απόγευμα τις ημέρες Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή.

Η Παιδική Χαρα

Με εθελοντική εργασία εξωραίστηκε η Παιδική Χαρα που απέκτησε καινούργια χαρούμενα χρώματα και συντηρήθηκαν οι εγκαταστάσεις της. Την πρωτοβουλία, όπως πληροφορούμαστε, είχαν οι κ. κ. Α. Γιοιυρνάς, Γ. Ζαχαρόπουλος, Δ. Κρίκος, Τ. Φλέγγας κ.ά. Οι δύο τελευταίοι φρόν-

Οι Άγιοι Απόστολοι μετά την ανακαίνισή τους.

τισαν επίσης και για την αντικατάσταση των λαμπτήρων σε όλες τις καλώνες του παλιού οικισμού. Ένα θερμό ευχαριστούμε από μας τους Μικροχωρίτες.

Περιμένουμε κι άλλους εθελοντές για πολλά έργα φέτος.

Ανακαίνιση του 'Αη - Σώστη

Όπως μας πληροφόρησε ο εφημέριος του χωριού μας πατήρ Νικόλαος Αζακάς, με σημαντική δαπάνη ανωνύμων δωρητών ανακαίνισθηκε πρόσφατα ο 'Αη - Σώστης. Την ανακαίνιση, που απεκάλυψε ότι η εκκλησία είναι όλη λιθοκτιστή, έκαναν με εξαιρετική επιμέλεια οι τεχνίτες του χωριού μας Πάνος Μουτογιάννης και Βαγγέλης Κακούρας.

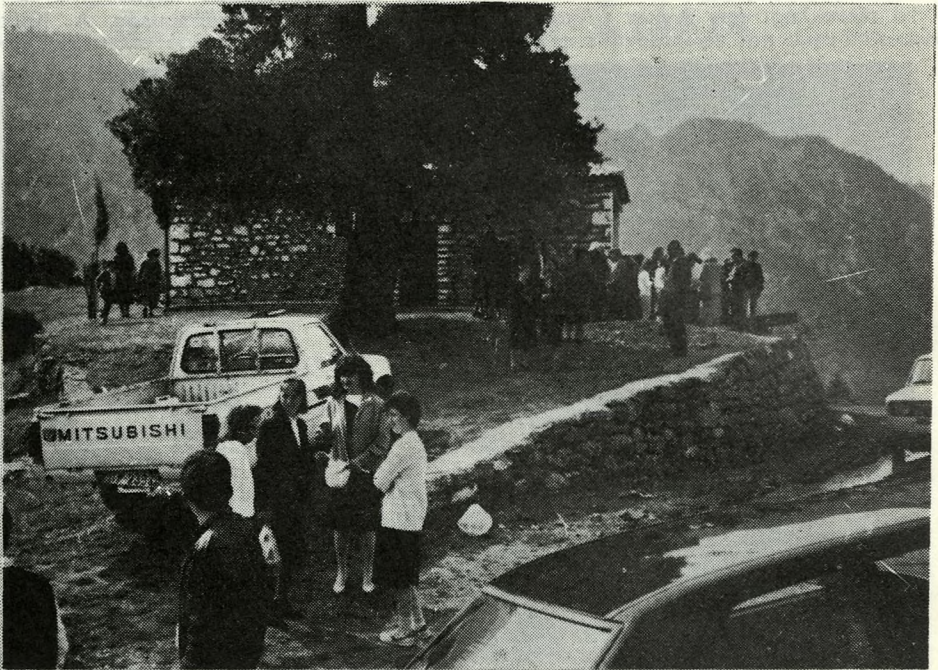
Μια κτητορική πλάκα που αποκαλύφθηκε πίσω στο ιερό, αν και φθαρμένη, δείχνει μισοσθημένη την ημερομηνία 18(70). Η ημερομηνία αυτή, όπως μας πληροφορεί ο κ. Τάκης Πολύζος, Πρόεδρος του «Βελουχιού», είναι κατά πάσα πιθανότητα ο χρόνος που πραγματοποίησε την αναστήλωση ή ανέγερση της εκκλησίας ο παππούς του Χαράλαμπος Πολύζος.

Πίγκ - Πόγκ

Πληροφορούμε τα αγόρια και κορίτσια του χωριού μας, που αρέσουν το σπόρ αυτό, ότι ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση του πιγκ - πογκ σε αίθουσα της Πνευματικής Γωνιάς μαζί με όλα τα εξαρτήματα (μπαλλάκια, ρακέτες κλπ.). Περιμένουμε να δούμε τους πρώτους φετινούς αγώνες που θα οργανώσουν μόνοι τους οι φίλοι του πιγκ - πογκ.

Μνημείο θυμάτων της κατολίθωσης

Ολοκληρώνεται μέσα στον Ιούλιο ή αρχές Αυγούστου το μνημείο, που ανεγείρεται για τα 13 θύματα της κατολίθωσης. Τη δαπάνη του έργου θα καταβάλουν εξ ημισείας οι κ.κ. Σταύρος Κοντογιάννης από την Αυστραλία και οι αδελφοί Χ. Μαστρογεωργόπουλοι από την Καλιφόρνια. Μόλις πρόσφατα η Αδελφότητα έλαβε ποσό 10 χιλ. δρχ. από την οικογένεια

Ό Αη - Σώστης την ημέρα της Ζωοδόχου Πηγής.

νεια Ι. Αθανασπούλου, για τον ίδιο σκοπό.

Θα πρέπει να θυμίσουμε εδώ ότι το σχέδιο του μνημείου εξεπρόησε αφιλοκερδώς ή δνίς 'Αρτεμις Βαρβιτσιώτη, αδελφή του κ. Στ. Κοντογιάννη, η οποία και παρακολούθει την εκτέλεση του έργου. Ευχαριστούμε θερμά την 'Αρτεμη γιατί παρ' όλες τις επαγγελματικές της ασχολίες θρίσκει χρόνο να ασχοληθεί και μ' αυτό το έργο.

Υπενθυμίζουμε ότι μαζί με τα αποκαλυπτήρια του μνημείου η Αδελφότητα με την Κοινότητα προγραμματίζουν μέχρι τέλους Αυγούστου πάνδημο μνημόσυνο για τα θύματα της κατολοσησης.

'Όσοι θέλουν να παρευρίσκονται ως παρατείνουν για λίγες μέρες την παραμονή τους στο χωριό. Την οριστική ημερομηνία θα ανακοινώσουμε στο χωριό απ' την εκκλησία κλπ.

Το Ιστορικό Λεύκωμα των Ευρυτάνων της (Κων)πολης (1812 - 1920)

Λίγο ίσως θα ξέρουν ότι οι Ευρυτάνες, που από παλιά μετανάστευαν είχαν στην (Κων)πολη ευάριθμη παροικία και Σύλλογο από το 1812! 'Ηταν η ιστορική Αδελφότης των εν Κων)πόλει Ευρυτάνων.

Για να γίνει ευρύτερα γνωστή η ύπαρξη της Ιστορικής αυτής Ενώσεως Ευρυτάνων, η Αδελφότητα Μικροχωριτών ανατύπωσε το Ιστορικό Λεύκωμα της Ενώσεως που εξέδωσε το 1920, δηλ. λίγο πριν διαλυθεί οριστικά από την λαίλαπα των τραγικών γεγονότων που ακολούθησαν τότε (Μικρασιατική καταστροφή 1922 κλπ.).

Προβαίνοντας στην ενέργεια αυτή η Αδελφότητά μας εξεπλήρωσε κι ένα χρέος και μία υπόσχεση, που είχε δώσει στον αείμνηστο Δημήτριο Κ. Κοκκάλα, ο οποίος δώρησε στην Αδελφότητα ένα παλαιό αντίτυπο του Λευκώματος αυτού για να το κάνει ευρύτερα γνωστό.

Τιμής και μνήμης ένεκα προς τον αλησμόνητο Μικροχωρίτη της Πόλης, η Αδελφότητα κράτησε το πρώτο αντίτυπο να το στείλει στην οικογένειά του. Θα θέλαμε εδώ να ευχαριστήσουμε ακόμη έναν άλλο συμπατριώτη μας (Κων)πολίτη, τον κ. Δ. Τσιτούρη, έμπορο, που είχε την ευγενή και λωσύνη να μας δανείσει το δικό του πληρέστερο αντίτυπο για την ανατύπωση που επιδιώξαμε.

Το Λεύκωμα που μας έδωσε ο αείμνηστος Δημ. Κοκκάλας θα εκτίθεται στο Μουσείο της Πνευματικής Γωνιάς, μόλις ολοκληρωθούν ορισμένες αναγκαίες ρυθ-

μίσεις για την ασφαλή του τοποθέτηση εκεί.

Για το περιεχόμενο του Λευκώματος θα επανέλθουμε σε επόμενο τεύχος. Πάντως όσοι επιθυμούν να το αγοράσουν παρακαλούνται να μας γράψουν. Η τιμή του είναι 2.000 δρχ.

Οι φύλακες κι η παντοτινή συντροφιά του χωριού μας

Είναι τα ξωκκλήσια μας που φυλάνε το χωριό. Το ζώνουν γύρω - γύρω και το στολίζουν καθώς είναι καθαρά, παστρικά και ομορφόχτιστα με πέτρα πελεκητή από χέρια έμπειρων μαστόρων.

Μα οι Άγιοι στέκονται λίγο πάρα έξω. Μέσα τί γίνεται, που το χωριό ερημώνει; Τις χειμωνιάτικες νύχτες πού τ' αγριοκαίρια δέρνουν το χωριό απ' όλα τα σημεία του ορίζοντα; Πέφτουν δρολάπια, αστροπελέκια και ψυχή δε βρίσκεις στο δρόμο; Να σταυρώσεις μιά καλημέρα, ένα καλό λόγο σε λύπη ή χαρά, καθημερινή ή γιορτή;

Εμείς οι νέοι πάμε για λίγες μέρες και φεύγουμε. Κι αν μείνουμε περισσότερο τα πρώτα κρύα μας διώχνουν.

Σκεφθήκαμε ποιούς αφήνουμε πίσω; Ποιοί θα πονέσουν για το χωριό ό,τι κι αν τόβρει; Να δουν τα σπίτια νάναι σφαλιστά καλά, τα αυ-

Αλεξάνδρα Ν. Πολύζου

Αθηνά Κ. Φούκα

λάκια να μη θουλώνουν, τα ξωκκλήσια καθαρά, να μή τα κλέψουν;

Είναι οι πατέρες, παπούδες, μητέρες και γιαγιές, ξωμάχοι απ' τη ζωή που προσφέρουν τόσα πολλά ακόμη και τώρα, στη δύση της ζωής τους. Καμαρώστε τους. Δυό γυναίκες απ' το παλιό, οι γεροντότερες, κολώνες όμως και λεβέντισσες που χαμογελούν μπροστά στο φακό. Είναι η Αλεξάνδρα Ν. Πολύζου και η Αθηνά Κ. Φούκα. Περασμένα τα ογδόντα και οι δύο. Τα σπίτια τους κι οι πόρτες τους αντικρυστές. Αποτελούν την πύλη στην είσοδο του παλιού χωριού. Το αυτί τους και το μάτι τους είναι ασκημένα ν' ακούνε τα αυτοκίνητα και να βλέπουν τον

καθένα, που μπαίνει στο χωριό. Το χειμώνα μόνες, στο παραγκώνι, στο τζάκι, πλέκουν και αναθυμούνται τα παλιά. Το καλοκαίρι στις ομορφοστόλιστες αυλές τους, που μοσχοβολάνε απ' τα πολύχρωμα λουλούδια στέκονται μπροστά στις ολάνοιχτες πόρτες και μας καλωσορίζουν και μας χαιρετάνε με άπειρη χαρά και καλωσύνη, κρύβοντας τότε - τότε κανά δάκρυ.

Αυτές τις ηρωικές μορφές, με τα χαρωπά πρόσωπά τους δεν τις ξεχνάς. Σε συνοδεύουν κι όταν φεύγεις κι όταν είσαι μακριά.

Πέρα, στο νέο χωριό, δυό σθητοί υπερήλικες, ο παλαιμάχος Πρόεδρος της Κοινότητας Επαμεινώνδας Παπαδής και ο συνταξιούχος Κώ-

Επ. Παπαδής και Κ. Κατσάνος.

στας Κατσάνος, συνεχίζουν ακάματα να προσφέρουν πολύτιμες υπηρεσίες στο χωριό, μέσα στην εκκλησιά και μετά τα 85 τους.

Τα ηλιοψημένα γελαστά πρόσωπά τους σε καλωσορίζουν κάθε που θα μπείς στην εκκλησιά να ανάψεις το κερί σου. Σε περιμένουν εκεί, στην είσοδο, όρθιοι, δίνοντας το παρών και διαβεβαιώνοντάς σου ότι δεν ξόφλησαν, είναι χρήσιμοι ακόμη και πορσφέρουν. Πολλοί αναρωτιούνται, τί θα γίνουμε άμα φύγουν αυτοί; Γιατί δεν μπαίνουν νεώτεροι; Μήπως δεν τολμούν να πάρουν τέτοιες ευθύνες; Νομίζουμε ότι η σβελτάδα των ηλικιωμένων και η ευκινησία τους δεν τους επιτρέπουν να σκεφτούν κάτι τέτοιο. Γιατί εκείνοι κρατούν γερά. Χτυπάνε την καμπάνα, νύχτα και σούρουπο, όταν το θέλει η εκκλησία. Θα πάνε στο ξωκκλήσι, θα ανοίξουν, θα κουβαλήσουν τα κεριά, θα φτιάξουν το παγκάρι, θα ανάφουν το θυμιάτο, θα βοηθήσουν τον παπά.

Αυτοί κι άλλοι που δεν τους χωράει όλους εδώ, είναι οι ξωμάχοι μας. Στ' αλήθεια αξίζει να τους καμαρώνουμε και να ευχόμαστε πάντα να τους έχουμε κοντά μας.

απο το χωρο της Ευρυτανίας

Μερικά στιγμιότυπα απ' το 42ο Συνέδριο

Το Βελούχι ανταμώνει το Βελούχι

Η αναπαράσταση του Βελουχιού από Ευρυτάνα καλλιτέχνη ήταν το δώρο σε πίνακα ανάγλυφο που πήραν οι περισσότεροι από τους τυχερούς στο αποχαιρετιστήριο δείπνο στο Λεκαντίν Καρπενησιού από τα χέρια του απελθόντος προέδρου κ. Μπαλάφας, ο οποίος δεν παρέλειπε να τονίζει, ότι το «Βελούχι» της Αμερικής ήλθε να ανταμώσει με το πραγματικό Βελούχι. Γι' αυτό και η λέξη Βελούχι κυριαρχήσε παντού. Μάλιστα ο κ. Μπαλάφας απέσπασε πολλά χειροκροτήματα στην πρώτη γιορταστική εκδήλωση στο Κεφαλόβρυσο, συγκινημένος έσυρε πρώτος το χορό με το θρυλικό τραγοούδι «Βελούχι μου περιήφανο».

Το πρώτο δώρο στη Μητρόπολη

Το πρώτο δώρο που δόθηκε ήταν στον Σεβασμιώτατο Καρπενησιού κ. Νικόλαο, μια επιταγή, μ' ένα συμβολικό ποσό, όπως είπε ο κ. Μπαλάφας, για το οίκημα της Ιεράς Μητρόπολης Καρπενησιού.

Η τσάντα της Νομάρχισσας και τα προβλήματα της Ευρυτανίας

Το δώρο στην κ. Νομάρχη ήταν μιά ευρύχωρη τσάντα, κατάλληλη για έγγραφα κλπ. Προσφέροντας το δώρο ο κ. Μπαλάφας είπε:

— Δίνουμε αυτό το δώρο στην κ. Νομάρχη, γιατί έχει τόσα πολλά προβλήματα η Ευρυτανία, που η τσάντα που είχε γέμισε, γι' αυτό σκεφθήκαμε να της φέρομε μιά δεύτερη.

Κυάλια στον κ. Δήμαρχο

Έκπληξη ήταν το δώρο στον κ. Δήμαρχο Καρπενησιού. Όπως είπε ο κ. Μπαλάφας:

— Ο κ. Δήμαρχος τα χρειάζεται, γιατί με τα δικά του μάτια τόσα χρόνια δεν μπόρεσε να βρεί μιά νύφη, να την παντρευτεί. Με τα κυάλια θα μπορέσει να τη βρεί!

Αλλά ο κ. Δήμαρχος είχε την απάντησή έτοιμη:

— Αφού με γυμνούς οφθαλμούς δεν την

βρήκα ως τώρα, πώς θα την βρω με τα κυάλια, που θα αποκαλύπτουν πιο πολλές λεπτομέρειες;

Βαλίτσα για τον Ωκεανό

Στον κ. Κωστοπαναγιώτη το δώρο ήταν μιά μικρή βαλίτσα, γιατί, όπως είπε ο κ. Μπαλάφας, η παλιά χάλασε τόσες φορές που πέρασε τον ωκεανό και το μόνο που χρειάζεται τώρα ο κ. Κωστοπαναγιώτης για να συνεχίσει νάρχεται, ως αντιπρόσωπός μας, στο Βελούχι της Αμερικής, είναι μιά βαλίτσα!

Αγγλική γλώσσα και Ευρυτανική ντοπιολαλιά

Πολλοί ντόπιοι που ήσαν πρόθυμοι να συμμετάσχουν στο 42ο Συνέδριο των Ευρυτάνων Αμερικής ήσαν διστακτικοί στην αρχή, γιατί νόμιζαν, ότι γλώσσα του συνεδρίου θα ήταν η Αγγλική, την οποία άλλοι δεν ήξεραν και άλλοι έπρεπε να θυμηθούν.

Η έκπληξη όμως ήταν, ότι η Αγγλική δεν ακούστηκε καθόλου. Απεναντίας ακούστηκαν όχι μόνο η Ελληνική, αλλά, κατά κύριο λόγο, η Ευρυτανική ντοπιολαλιά και μάλιστα η λεγόμενη «Καρπενησιώτικη» διάλεκτος, την οποία πολλοί συνέδριοι, όπως οι κ.κ. Μπαλάφας, Καναβός κ.ά. χρησιμοποίησαν με χαριτωμένο τρόπο, όπως την ήξεραν 13 και 14 ετών, όταν έφυγαν απ' την Ελλάδα πριν από αρκετές δεκαετίες. Αναγκαστικά λοιπόν θυμήθηκαν όλοι τα «Καρπενησιώτικα».

Οι γυναίκες

Ο απελθών Πρόεδρος του «Βελουχιού» κ. Μπαλάφας απεδείχθη, ότι είναι πειστικός υπερασπιστής του γυναικειού φύλου, αφού δεν παρέλειψε να πλέξει σε κάθε του ομιλία ή παρέμβαση το εγκώμιο του ωραίου φύλου. Όπως αφηγήθηκε, χαρακτηριστικά στους συνέδρους, όταν έκανε τις προετοιμασίες του Συνεδρίου για την Ελλάδα, κάποιος τον ρώτησε:

— Πρόεδρε, εσύ που θα πας στην Ελλάδα, δεν μας λες, πώς λένε τον νέο Νομάρχη;

— Δεν έχουμε Νομάρχη, του απαντώ, έ-

ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Στη στήλη αυτή, παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες και γενικά έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα ή την Δ)νση του περιοδικού και αφορούν την Ευρυτανία ή γενικότερα την Ρούμελη.

★ Γιάννη Α. Βράχα, Η Παναγιά της Καλλιακούδας. Έκδοση Συλλόγων Μεγαλοχωριτών η «Αγία Παρασκευή» και «Καλλιακούδας». Αθήνα 1985.

Η εργασία αυτή του θραυμένου Ευρυτάνα συγγραφέα και διδάσκου κ. Γιάννη Βράχα, αποτελεί όχι μόνο μία αξιόλογη καταγραφή του χρονικού της ανέγερσης στα υψώματα της Καλλιακούδας της εκκλησίας της Παναγίας της Καλλιακούδας, αλλά και ένα γλαφυρό οδοιπορικό στις μαγευτικές τοποθεσίες που την περιβάλλουν, όπως η Αετόβρυση, η Κρύα Βρύση, η Βαθιά Λαγκάδα κ.ά. Είναι τα ξακουστά λημέρια όπου έγραψαν την ιστορία τους οι ξακουσμένοι τσελιγκάδες και θλάχοι της περιοχής, οι Τσιβλικαίοι, οι Πατσιαουραίοι, οι Μπουραίοι, οι Γιαννακοπουλαίοι, οι Καραπετσαίοι και πολλοί άλλοι. Στον μικρόν αυτό τόμο συνεργάζονται ακόμη οι κ.κ. Δ. Ι. Πουρνάρας, που μας αφηγείται το χρονικό της θαυματουργικής εμφάνισης της Παναγίας στην Καλλιακούδα, Ε. Οικονόμου, που μας δίνει εμπειριστατωμένα το χρονικό της μάχης της Καλλιακούδας (1823), ο πρωτοπρεσβύτερος Κων. Δ. Βασιάκης που μας δίνει το χρονικό της πρώτης θείας λειτουργίας στο όμορφο εκκλησάκι που είναι αφιερωμένο στην Παναγιά της Καλλιακούδας.

Ο τόμος περιέχει κατάλογο εισφορών και πρωτεργατών για την ανέγερση της εκκλησίας, εμπλουτίζεται με στίχους του Γ. Βράχα και Στ. Βασιλόπουλου και κο-

σμεύεται από πολλές σχετικές φωτογραφίες. Αξίζουν συγχαρητήρια σ' όσους συνεργάστηκαν και χρηματοδότησαν το βιβλίο αυτό που είναι αφιερωμένο στην Παναγία της Καλλιακούδας.

★ Δημητρίου Β. Γονή, δρος Θεολογίας, Βιβλιοκρισία 1) ΚΩJOKUEN. Η συλλογή του Ιωάννου Αλεξάνδρου από το έτος 1348 της Βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών (1981) και 2) Δημητρίου Ι. Φαλλή, Κάλλιον Ευρυτανίας: Νέα Θεώρηση της Ιστορίας του (1982).

Εκείνο που ενδιαφέρει εδώ είναι η θετική γενικά κριτική, που κάνει ο συγγραφέας για το βιβλίο του Ευρυτάνα ιστοριοδίφη κ. Δημ. Φαλλή, ο οποίος προσπαθεί να τεκμηριώσει με νέες πηγές την εκδοχή ότι το σημερινό Κλαψί είναι το αρχαίο Κάλλιον, και όχι το σημερινό Βελούχοβο, όπως πρεσβεύουν άλλοι.

★ Γεωργίου Ν. Μοναστηριώτη, 35 Χρόνια ζωής στην Υπηρεσία του Λαού μας. Αθήνα 1983. Την δράση του ως υπαλλήλου και στη συνέχεια, ως προϊστάμενου της Υπηρεσίας Κοινωνικής Πρόνοιας, στο Νομό Ευρυτανίας καταγράφει στο βιβλίο αυτό, ο κ. Μοναστηριώτης.

Είναι τόσο πολύ γνωστός, στην περιοχή ο κ. Μοναστηριώτης και η δράση του τόσο πολύ συνυφασμένη με την κοινωνική περιθαλψη και πρόνοια στην Ευρυτανία, για σαράντα περίπου χρόνια, που —τον γνωρίζουν ως κι οι πέτρες— θά λεγε κα-

χουμε Νομάρχισσα!

— Τότε πάει, χαθήκαμε! μου λέει.

— Όχι, του απαντώ. Δεν χαθήκαμε. Έχουμε γυναίκα Νομάρχισσα, την κυρία Αναστασία Κανελλοπούλου και τα πράγματά πάνε καλύτερα τώρα, γιατί οι γυναίκες κάνουν νοικοκυρεμένες δουλειές!

Αλλά ο κ. Μπαλάφας δεν περιορίστηκε σε καλά λόγια μόνο για την νομάρχισσα Ευρυτανίας. Τα επανέλαβε και στο πρό-

σωπο της κυρίας Δημητριάδου, Γενικής Γραμματέα Αποδήμου Ελληνισμού, που παρίστατο κατά την έναρξη του συνεδρίου. Τα ίδια καλά λόγια επανέλαβε ακόμη στο πρόσωπο της Προέδρου του Συλλόγου των Ευρυτάνων Αμερικής «Θυγατέρες της Ευρυτανίας» την κ. Μπαλάφα, η οποία, όπως είπε ο ίδιος πάλι, χαρακτηριστικά, «συμφαίνεται να είναι γυναίκα μου και ξέρει μάλιστα να κάνει καλό κουμάντο, αλλά και να μαγειρεύει καλά».

νείς, ώστε να περιττεύει μιά τέτοια αναδρομή. Αλλά μεθοδικός και οργανωτικός όπως ήταν σ' όλη του την δημοσιοϋπαλληλική σταδιοδρομία ο κ. Μοναστηριώτης, θέλησε να μας δώσει και το τελευταίο δείγμα δουλειάς του, όπως αυτή, κι είναι προς τιμήν του. Άνοιξε όλα του τα χαρτιά και μας δίνει τώρα μιά πλήρη εικόνα όχι μόνο του δημοσίου υπαλλήλου που έπραξε μέσα από μύριες δυσκολίες και αντιξοότητες το καθήκον του σ' έναν ευαίσθητο τομέα, όπως ήταν και είναι η κοινωνική πρόνοια στην Ευρυτανία, αλλά και του ένθερμου πατριώτη που έλαβε μέρος στον Αγώνα κατά του κατακτητή, του καλού χριστιανού, που έδινε από το υστέρημά του και του υποδειγματικού, ακέραιου χαρακτήρα που είχε γνώμονα στις πράξεις του την τιμιότητα και την ευθύτητα.

Το βιβλίο του χωρίζεται σε πέντε ενότητες. Στην πρώτη μας δίνει τη ζωή του και δράση ως τον πόλεμο του 1940—41, οπότε υπηρέτησε ως ασυρματιστής - λοχίας. Στη δεύτερη κάνει μιά ιστορική αναδρομή στην εποχή της Αντίστασης και του Εμφυλίου Πολέμου, με εκτεταμένη αναφορά στην εκτέλεση των 13 εθνομαρτύρων στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας (1942). Στην τρίτη αναφέρεται συνοπτικά στη βαθμολογική και υπηρεσιακή του εξέλιξη. Στην τέταρτη προσφέρει αποδεικτικά στοιχεία (υπηρεσιακές εκθέσεις, έγγραφα, τηλεγραφήματα, επιστολές, εύφημες μνείες επισήμων αλλά και απλών πολιτών) που μαρτυρούν για την πέρα από τον απλό υπηρεσιακό ζήλο εκτέλεσης των καθηκόντων του και ειδικών αποστολών που του ανατίθεντο. Στο τελευταίο μέρος απαριθμεί τις διάφορες αγαθοεργείς προσφορές του σε νοσοκομεία, φιλανθρωπικά ιδρύματα κλπ.

Όλα αυτά καταξιώνουν τον συγγραφέα ως ένα ευσυνείδητο, εργατικό, έντιμο και επιτυχημένο δημόσιο λειτουργό, αλλά και κοινωνικό εργάτη, που δεν έμεινε αμέτοχος στους πόνους και τις ανάγκες της περιοχής του.

Οι Μικροχωρίτες έχουν έναν επιπλέον λόγο να θυμούνται τον κ. Μοναστηριώτη

Το Μικρό Χωριό, με την κατολίθωση της 13.1.63 στάθηκε μιά από τις πολλές εμπειρίες του που την αναφέρει άλλωστε ανάμεσα στις τόσες άλλες πριν και μετά απ' αυτήν, όπως οι σεισμοί του 1966.

Χωρίς τη δική του συνεργασία και κατανόηση των ποικίλων προβλημάτων που προκάλεσε η κατολίθωση δεν θα προωθούτο τόσο γρήγορα το έργο της ανοικοδόμησης του νέου οικισμού.

Συγχαίρομε τον κ. Μοναστηριώτη για την εργασία του αυτή, που βοηθάει όχι μόνο να γνωρίσουμε τον ίδιο καλύτερα

και να εκτιμήσουμε την αναμφισβήτητη προσφορά του, αλλά και σκιαγραφεί ορισμένες πτυχές της Κοινωνικής Πρόνοιας στην Ευρυτανία μετά τον πόλεμο.

★ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗΚΕ Ο ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ; Το νέο βιβλίο του Δημήτρη Σταμέλου.

Στη σειρά «Πολιτική και Ιστορία» των εκδόσεων της «Εστίας» κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του Δημήτρη Σταμέλου «Ο θάνατος του Καραϊσκάκη» (Συμπωματικό γεγονός ή οργανωμένη δολοφονία;).

Είναι γενική διαπίστωση πως ο θάνατος του Καραϊσκάκη, τον Απρίλη του 1827, στο Φάληρο, υπήρξε οριακός σταθμός των στρατιωτικών και πολιτικών εξελίξεων στη χώρα μας και αφορμή της ξενικής επέμβασης κ' εξάρτησης που διαμόρφωσε τελικά την κοινωνική δομή της μεταπελευθερωτικής Ελλάδας. Τα επακόλουθα του θανάτου του (η καταστροφή στον Ανάλατο και η διάλυση του στρατοπέδου του στον Πειραιά, το μεγαλύτερο στη διάρκεια της Επανάστασης του '21) στάθηκαν ολέθρια για ολόκληρο το επαναστατικό κίνημα, γιατί ανέβαλαν την απελευθέρωση, περιόρισαν τις ελληνικές περιοχές που λευτερώθηκαν, νόθευσαν τις βαθύτερες προοπτικές του Αγώνα.

Όλ' αυτά τα γεγονότα και οι διαπιστώσεις οδηγούν σε δυό βασικά ερωτήματα: Ήταν ο θάνατος του Καραϊσκάκη συμπωματικό γεγονός ή το αποτέλεσμα μιάς καλά οργανωμένης συνωμοσίας με στόχο τη δολοφονία του και γιατί; Ποιοί παράγοντες, ελληνικοί και ξένοι, μπορούσαν να συλλάβουν και για ποιούς σκοπούς αυτό το καταχθόνιο σχέδιο για τη δολοφονία του Καραϊσκάκη, του Καραϊσκάκη που ήταν η μοναδική εγγύηση, στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, για την απελευθέρωση της Ελλάδας και τη δικαίωση των οραμάτων των αγωνιστών;

Σ' αυτά τα ερωτήματα προσπαθεί να δώσει απάντηση το έργο αυτό, με βάση μιά πλατιά ιστορική έρευνα (αυθεντικές μαρτυρίες συμπολεμιστών του, διαπιστώσεις Ελλήνων και ξένων ιστορικών, άλλες πηγές, με την ανάλογη διεξοδική βιβλιογραφική τεκμηρίωση) που αναφέρεται τόσο στο θάνατό του, όσο και στο γενικότερο πλαίσιο των γεγονότων της εποχής, σε συσχετισμό με τις ξενικές παρεμβάσεις που στόχο τους είχαν την αλλοίωση των σκοπών του Αγώνα, την επεκτατική πολιτική τους και την υποστήριξη της Τουρκίας. Η έρευνα φτάνει στις ανόθευτες πηγές της αλήθειας. Και την αλήθεια πρέπει να τη γνωρίζει το Έθνος. Το ίδιο και ο λαός για να προβληματίζεται σωστά και στην εποχή μας.

Το βιβλίο (δρχ. 400) μπορείτε να το

ζητήσετε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και απευθείας από τις εκδόσεις της «Εστίας» (Σόλωνος 60 — Αθήνα 10672, τηλέφωνο 3615077).

Πέτρου Ανταίου, Χίλια Σκοτωμένα Παιδιά της ΕΠΟΝ, Αθήνα 1986. Ο τόμος αυτός περιέχει σύντομα βιογραφικά στοιχεία και το χρονικό της θυσίας χιλίων Επονιτών στη διάρκεια της Αντίστασης (1941—44). Μεταξύ αυτών ο Μικροχωρίτης Γιάννης Α. Κομπορόζος, για τον οποίο, ο Επονίτης της εποχής εκείνης, Παναγιώτης Ι. Καρυοφύλλης γράφει στον τόμο αυτό σελ. 193—194:

«Μήνες ακόμα πριν εμφανιστούν αντάρτες στην περιοχή, οι πατριώτες του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας είχαν συγκροτήσει μόνοι τους ένοπλη ομάδα με κυνηγετικά όπλα και καριοφύλια ακόμα των προπάππων του Εικοσιένα. Οι περισσότεροι ήταν μέλη του ΕΑΜ των Νέων. Ανάμεσά τους, γεμάτος ενθουσιασμό, ο Γιάννης Κομπορόζος, μορφωμένο παλικάρόπουλο 20 χρονών, που

στην ανάκρισή του στη Λαμία είπε πως διάβαζε μαρξιστικά βιβλία.

Πιάστηκε από τους Ιταλούς στο χωριό του μαζί με άλλους πατριώτες, γιατί οι αντάρτες είχαν πιάσει ένα Γερμανό ταγματάρχη αιχμάλωτο, παρ' όλο που οι αντάρτες τον απόπλισαν και τον άφησαν ελεύθερο. Μεταφέρθηκε στις φυλακές Λαμίας και αφού βασανίστηκε εκτελέστηκε στις 9 Δεκέμβρη 1942 στα Καστέλια Δωρίδας μαζί με άλλους 13 πατριώτες, σε αντίποινα για την αντανάξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου. Ο παπός του χωριού Καστέλια που έφεραν οι Ιταλοί στον τόπο της εκτέλεσης, σε μαρτυρία του αναφέρει πως ο Γιάννης Κομπορόζος, μαζί με έναν άλλο νεολαίο από τη Λαμία, που διασώθηκε μόνο τ' όνομά του Νάκος, του είπαν:

«Παππούλη, θα υπάρχουν και θύματα για την ελευθερία».

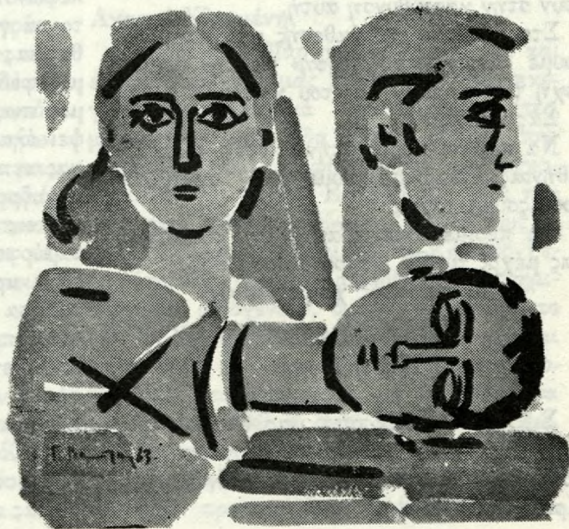
Το βιβλίο, εκτός απ' τα βιβλιοπωλεία, το βρίσκει κανείς και στα γραφεία της Εαμικής 'Αντίστασης, Γαμβέτα 6, 6ος όροφος.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΝΤΑΙΟΣ

ΧΙΛΙΑ ΣΚΟΤΩΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΕΠΟΝ

Γιάννης Α. Κομπορόζος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΟΝ

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στη στήλη αυτή δημοσιεύονται πάντοτε γράμματα Μικροχωριτών ή μη που άπευθύνονται προς τό περιοδικό ή τήν 'Αδελφότητα. Κατά προτίμηση δημοσιεύονται τὰ γράμματα τών ξενηπτεμένων, γιατί τούς δίνεται έτσι ή εύκαιρία νά επικοινωνήσουν με όλους τούς συγχωριανούς. Τούς εύχαριστούμε που μās σκέφτονται.

Αγαπητοί φίλοι,

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων με ιδιαίτερη χαρά σας αναγγέλει ότι την Άνοιξη του 1986, διοργανώνει μεγάλη έκθεση Τύπου, με τίτλο «Οι Εν Αθήναις...».

Πρόκειται για μιά νέα πρωτοβουλία μας που θέλει να συγκεντρώσει και να προβάλλει στο Αθηναϊκό κοινό, τα έντυπα (εφημερίδες και περιοδικά) που εκδίδουν και κυκλοφορούν στην Αθήνα, οι σύλλογοι, ενώσεις, ομοσπονδίες κλπ. των επαρχιωτών μας που ζουν και εργάζονται στην πρωτεύουσα σήμερα.

Στόχος της έκθεσης είναι να φανεί η κοινωνική και πολιτιστική αναγκατάσταση δράση των φορέων, μέσα στον κατακερματισμένο κοινωνικό ιστό της Αθήνας και ο ρόλος που παίζουν τα έντυπα που εκδίδουν στην κατεύθυνση αυτή.

Στα πλαίσια της έκθεσης προγραμματίζουμε «ανοιχτή συζήτηση» με την συμμετοχή των φορέων και του κοινού.

Σας καλούμε,

Να πάρετε μέρος στην έκθεση «Οι Εν Αθήναις». Σας στέλνουμε τους σχετικούς όρου συμμετοχής.

Θα περιμένουμε γραπτά την απάντησή σας μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 1986.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Η Αντιδήμαρχος

Ελένη Δωρή

Σ.Σ.: Η Αδελφότητά μας έλαβε μέρος στην παραπάνω εκδήλωση με το περιοδικό της «Μ.Γ.» και το βιβλίο «Μνήμη και Χρές» (1985).

MARTINEZ, ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ

τη 1Γ Ιαν. '86

Αγαπητέ Μένιο, χαίρε, καθώς και όλα τα μέλη της Αδελφότητας χαιρετούμε. Εν πρώτοις σας ευχόμεθα καλή χρονιά, εις εσάς και εις την Αδελφότητα. Πολύς καιρός πέρασε από την ημέρα που μιλήσαμε δια τηλεφώνου, όταν ακόμη ευρισκόμουν εις την Ελλάδα. Δεν εξέχασα τα όσα είπαμε δια το θέμα του Μνημείου, που έπρεπε να είχε γίνει προ πολλού. Σε λίγες ημέρες συμπληρώνονται 23 χρόνια χωρίς Μνημείο, δια τα 13 θύματα της κατολισθήσεως. Δεν είναι όμως ποτέ αργά, δια την ανέγερσιν. Όπου και είμεθα σύμφωνοι εμείς οι τέσσερις Αδελφοί, να συνδράμωμεν δια την ανέγερσή του, εις την τοποθεσίαν την οποία διαλέξατε με την Αδελφότητα. Καθώς μου είπατε εις το τηλεφώνον, το σχέδιο έχει γίνει, ή επρόκειτο να γίνει, εάν έγινε και το έχετε, πολύ θα σας παρακαλέσωμεν, να μας στείλετε μιά φωτοτυπία, δια να το δούμε. Πιστεύομεν πως ο Αρχιτέκτων θα τα έχει προβλέψει όλα τα όσα απαιτούνται δια ένα καλό και ευπρεπές Μνημείο. Σας εσωκλείομεν ταχυδρομικήν επιταγήν εκ χιλίων δολαρίων, εις το όνομα της Αδελφότητος. Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος. Πιστεύω πως είναι αρκετόν το ποσόν αυτό, σύμφωνα με τα όσα μου είπατε. Εάν τυχόν περισσεύσουν, πολύ θα σας παρακαλέσωμεν να τα διαθέσετε στην εκκλησίαν της Αγίας Σωτήρας, εις μνήμην των Γονέων μας. Το γράμμα με την επιταγή σας το στέλνω συστημένο, όπου και αναμένομεν την απάντησίν σας, ως προς την πορείαν του έργου.

Σας χαιρετούμε, με αγάπη και εκτίμη-

ση, οι χωριανοί σας Στέφανος, Παναγιώτης, Ελευθέριος και Λεωνίδας Μαστρογεωργόπουλοι.

★

MARTINEZ τη 9 Ιουνίου 1986

Αγαπητέ κ. Μένιο, χαιρετώ, καθώς και όλη την οικογένειαν χαιρετώ. Πρώτον ερχομαι να σας αναγγείλω, πως έφθασα καλά εις την Καλιφόρνια. Και δεύτερον να εκφράσω τας ευχαριστίας μου και την χαράν μου από την τελευταίαν μας συνάντησιν που είχαμε εις το σπίτι σας. Ήταν πράγματι εποικοδομητική και ευχάριστη, διά την πλήρη κατανόησιν ως προς το Μνημείον, το οποίον μέλλει να ανεγερθεί εντός ολίγου, εις τον τόπον της κατολισθήσεως. Επίσης ερχομαι να εκφράσω και την χαράν μου δια την αμοιβαία κατανόησιν που είχα με την δεσποινίδα Άρτεμη Βαρθιτσιώτη, η οποία, παρόλο που ήτο πολύ μικρή—κατά την φρικτήν εκείνην ημέραν της κατολισθήσεως—κατανοεί και αισθάνεται τα γεγονότα, όπου και εργάζεται εντατικά δια την ανέγερσιν του Μνημείου, φτιάχνοντας και το σχέδιο, σαν Αρχιτέκτων που είναι, συμβάλλοντας ταυτόχρονα εξ ίσου και εις την δαπάνην του έργου. Είναι ευχής έργον η ενέργειά της, τόσοσ αυτής, και όσον του αδελφού της, που ζεί εις την Αυστραλίαν. Έργον δια την μνήμην των τραγικών εκείνων γεγονότων του 1963, όπου και θα μείνει εις την ιστορίαν του χωριού μας, δια πολλούς αιώες. Αν θα έπρεπε να το είχαμε φτιάξει ήδη, ουδέποτε όμως είναι αργά, πιστεύω πως εντός του Ιουνίου ή Ιουλίου, θα έχει ολοκληρωθεί. Και πολύ θα σας παρακαλέσω να μας γράψετε εκ των προτέρων, την ημερομηνίαν δια το πανμικροχωρίτικο μνημόσυον που θα γίνει δια τα 13 θύματα, ώστε να κανονισωμεν δια να παραβρεθεί κάποιος που θα μας αντιπροσωπεύσει.

Σας στέλνω και δύο φωτογραφίες που έβγαλα τον περασμένον μήνα, η μία είναι της Εκκλησίας των Αγίων Αποστόλων και η άλλη του Αγίου Σώστη, όπου εφωτογράφισα την ημέραν που εόρταζε, της Ζωοδόχου Πηγής. Παρακαλώ δημοσιεύσατέ τις εις τα Μικροχωρίτικα Γράμματα, αν

είναι εύκολον. Επίσης σας στέλνω και το αντίγραφο της προηγουμένης επιστολής, που δεν είχε δημοσιευθεί.

Σας χαιρετώ φιλικώτατα
και αναμένω την απάντησιν σας
Στέφανος Χ. Μαστρογεωργόπουλος

★

Προς
τους συγχωριανούς μου του Συλλόγου
εύχομαι υγεία και χαρά.

Δεύτερον, έρχομαι να ζητήσω συγγνώμην που δεν μπορώ εύκολα να έρθω να σας ανταμώσω και λυπάμαι πολύ, αλλά είναι η φύση της εργασίας μου τέτοια, που λείπω συνέχεια, σε όλες τις πόλεις της Ελλάδος, γι' αυτό σας ζητάω και πάλι συγγνώμην.

Μη νομίζετε όμως πως ξεχνάω το χωριό και τους συγχωριανούς μου, πάντα είναι στο μυαλό μου, χωρίς αυτό η ζωή είναι άχαρη, αλλά οι φουρτούνες της ζωής και η οικογένεια δεν αφήνουν εύκολα να κάνω αυτό που θα ήθελε η καρδιά μου.

Σας εσωκλείω 2.000 δρχ. δια την συνδρομήν μου και μικρή βοήθεια στο Σύλλογο.

Με αγάπη
Κουτσόπουλος Παντελής

★

Ζελένια Γκόρα, 6 Ιούνη 1986

Αγαπτέ Κλεαμένη,

Από το περιοδικό μας Μ.Γ. που όλο και εξωραϊζεται και μας ενώνει σαν μία οικογένεια όλους γενικά τους Μικροχωρίτες, με μεγάλη λύπη είδα τόσοσ περίπου συνομηλικούς μου και φίλους που μας εγκατέλειψαν για πάντα. Ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει και αιώνια η μνήμη τους.

Μεταξύ αυτών είναι και ο Κώστας Γεωργόπουλος, που δεν αξιώθηκε να δημιουργήσει οικογένεια, όμως έχει σπίτι στο νέο Μ. Χωριό. Θάθελα να μάθω τί γίνεται με το σπίτι του, επειδή οπωσδήποτε σύντομα θέλω επαναπατρισθή, αν θα μπορούσα να εγκατασταθώ σ' αυτό και τί υποχρεώσεις πρέπει να αναλάβω.

Έχω την αίτηση στην Κοινότητα με τον αριθ. πρωτοκόλλου 358) 2.7.84 για

την εγκατάστασή μου στο νέο Μ.Χ.

Σας έχω στείλει μία συνεργασία για τους παλιούς κατοίκους του χωριού μας και ένα ποιηματάκι για την Παγκόσμια Ειρήνη.

Σας ευχαριστώ ώσας και ολόκληρο το Συμβούλιο της Ένωσης «ΗΜεταμόρφωση του Σωτήρος».

Με εκτίμηση
Γ. Μανίκας

★

Ζελένια Γκόρα, 31 Μάρτη 1986

Αγαπητέ πατριώτη Μένιο,

Δίνεις τους χαιρετισμούς μου, εκτός της οικογενείας σου και σ' ολόκληρο το Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος».

Σας στέλνω δύο γραπτά για το περιοδικό μας Μ. Γράμματα, ένα επίκαιρο για την Ειρήνη και μία φωτογραφία για τις συνέπειες των πολέμων και ένα για τη ζωή του κόσμου που ζούσαν πριν από χρόνια στο φτωχό και άγονο μα δοξασιμένο Μ. Χ., που όμως σαν τα Μ.Γ. γράφουν ιστορία ζωντανή από αυτόπτες μάρτυρες, ωφελιμώτατα για τους νέους που η εποχή μας όχι δεν τους εξασφαλίζει δουλειά και μόρφωση, αλλά φροντίζουν οι πολεμοχαρείς ιμπεριαλιστές να τους διαφθείρουν με ναρκοτικά, πορνογραφήματα κλπ.

Εγώ αποφάσισα μέσα στο 1986, αν ζω, νάρθω οπωσδήποτε στο χωριό, έστω και αν δεν τακτοποιηθεί το ζήτημα των συντάξεών μας, έστω και με την αγροτική που νομίζω θα την πάρω οπωσδήποτε και θα τακτοποιηθώ και οικονομικά με την οργάνωση.

Δώσε τις ευχές μας για το Πάσχα σ' όλους αυτούς τους πατριώτες μας. Εμείς εδώ οι καθολικοί έχουν σήμερα Λαμπρή.

Καλή αντάμωση
Γ. Μανίκας
Γειά και χαρά

★

Αθήνα, 4 Ιουνίου 1986

Αγαπητέ κύριε Μένιο,

23 χρόνια μετά την κατολίθωση του χωριού μας, η οποία και στοίχισε την ζωή

13 ανθρώπων, μεταξύ αυτών του συζύγου και πατέρα μας, πρόκειται επιτέλους να φτιαχτεί ένα μνημείο με τα ονόματα αυτών που χάθηκαν.

Πολλά ειπώθηκαν στην τελευταία Συνέλευση, αλλά εκείνο που προσωπικά θα θέλαμε να επισημάνουμε είναι, ότι το ανεγειρόμενο μνημείο θα είναι μία απόδοση τιμής στους δικούς μας ανθρώπους, σ' αυτούς που πραγματικά χάθηκαν άδικα. Το γεγονός ότι τα θύματα υπήρξαν 13, όλοι Μικροχωρίτες και όλοι πρόσωπα αγαπητά σ' όλους μας, πιστεύουμε ότι πρέπει να αποτελέσει και την αιτία για μία προσπάθεια περισσότερο συλλογική παρά σε μεμονωμένες ατομικές προσπάθειες που ασφαλώς είναι αξιέπαινες.

Δισθανόμαστε την υποχρέωση, σαν οικογένεια Γεωργίας Ιωάννου Αθανασοπούλου, να ευχαριστήσουμε εκ των προτέρων τον πρόεδρο, το Δ.Σ. της Αδελφότητας των Μικροχωριτών, καθώς και όλους όσοι συντέλεσαν στην επίτευξη αυτού του ιερού σκοπού, για την πραγματοποίηση του σκοπού, παρακαλούμε, δεχθείτε και το συμβολικό ποσό των 10.000 δρχ.

Σας ευχαριστούμε και διατελούμε
με εκτίμηση

Οικογένεια Γεωργίας Ι. Αθανασοπούλου
Γεωργία Αθανασοπούλου
Αριστείδης Αθανασόπουλος
Γιάννης Αθανασόπουλος

★

Ουάσιγκτων, 13.5.86, ΗΠΑ

Αγαπητοί μου χωριανοί και σεβαστά μέλη της Αδελφότητας «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος», μάθετε ότι είμεθα καλά. Το ίδιο επιθυμούμε και διά εσάς, να είσαστε πάντα καλά. Αγαπητά μέλη της Αδελφότητας, μάθετε ότι προ ολίγων ημερών έλαβον το ΙΕΡΟΝ και ΗΡΩΙΚΟΝ βιβλίον που μου στείλατε και είδαμε τα ιερά και ηρωικά έργα του χωριού μας και του τόπου μας. Δι' αυτό και πρέπει να συνεχίσουμε τα έργα αυτών. Να σταματήσουμε το ράγισμα από κάθε εκκλησία, να διορθώσουμε σκεπές από κάθε ιερό έργο και ε-

πίσης να υψώσουμε έργα με ηρωικές επιγραφές.

Επίσης, αγαπητοί μου χωριανοί, είδαμε στο περιοδικό τα πρόσωπα των θανόντων χωριανών μας και συγγενών μας. Τί να γίνει έτσι μας έχει ο Θεός, όλοι εκεί παραδινόμεθα κατά τα θελήματά Του και κατά τας Γραφάς Του.

Λοιπόν, με αυτά τελειώνω και σας φιλώ και σας χαιρετώ

ο χωριανός σας

Παύλος Γεωργόπουλος

Αγαπητ... μας

Πρώτα απ' όλα σου εκφράζουμε τη χαρά μας που μαθαίνουμε για την πρόοδό του στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο.

Σου ευχόμαστε πάντοτε και σ' ανώτερα!

Ο λόγος που σου γράφουμε είναι να σου θυμίσουμε ή να σε πληροφορήσουμε, αν δεν το έμαθες ακόμη, για τον διαγωνισμό έκθεσης που προκήρυξε η Αδελφότητά μας με θέμα: «Το Μικρό Χωριό και οι ξενητεμένοι του». Σχετικά γράψαμε στα δύο τελευταία τεύχη του περιοδικού μας «Μικροχωρίτικα Γράμματα» (τεύχη 24—26 και 27—29).

Νομίζουμε ότι στα πλαίσια των μαθητικών σου επιδόσεων και ενδιαφερόντων σου θα θελήσεις να λάβεις μέρος στην ευγενή αυτή άμιλλα, συμμετέχοντας στον διαγωνισμό αυτόν που προκηρύχτηκε για τα εκατό χρόνια του Συλλόγου μας, που ιδρύθηκε για πρώτη φορά στην Κωνσταντινούπολη το 1885.

1. Το κείμενο της έκθεσής σου μπορείς να το στείλεις με ψευδώνυμο ή όχι στον Πρόεδρο ή τον Γραμματέα του Συλλόγου. Η κρίση θα γίνει από Επιτροπή που θα καταρτίσει το Δ. Σ. Προθεσμία υποβολής 30 Νοεμβρίου 1986. Τα βραβεία θα απονεμηθούν στις αρχές του 1987. Τα περισσότερα μέλη του Δ.Σ. θα είναι στο χωριό το καλοκαίρι και μπορεί να υπάρξει και κάποια προφορική συνεννόηση.

2. Επίσης θα θέλαμε να σου γνωρίσουμε ότι ο Σύλλογος επιθυμεί, με σχετική αμοιβή, να απασχολήσει μαθητή ή μαθήτρια

για να κρατά ανοιχτή την Πνευματική Γωνιά (στον παλιό οικισμό) ορισμένες ώρες (5—6) και μέρες της εβδομάδας (3—4).

Αν σε ενδιαφέρει η περίπτωση παρακα-

● ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΩΣ ΒΙΒΛΙΟ
● ΕΙΝΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΟΣ ΓΕΛΙΟΥ
● ΓΙ' ΑΥΤΟ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΑΝΑΡΠΑ-
ΣΤΟ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
«ΜΙΛΑΜΕ ΓΙΑ ΠΟΛΥ... ΓΕΛΙΟ»

ΠΕΡΙΕΧΕΙ

● ΟΥ ΜΗΤΡΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
● ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΠΟΝΤΙΟΥΣ
● ΑΝΑΛΑΤΑ ΚΑΙ ΠΙΠΕΡΑΤΑ
● ΚΙ ΟΜΩΣ ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ
● ΠΟΙΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ
● ΤΡΥΠΩΝΩ... ΞΕΤΡΥΠΩΝΩ
● ΑΣΤΕΙΑ ΣΤΑ ΣΟΒΑΡΑ
● ΑΥΤΑ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΜΙ-
ΚΡΗ ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟ-
ΦΩΚΙΔΑΣ ΚΙ ΑΥΤΑ ΣΤΗΝ ΜΕΓΑ-
ΛΗ ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
● ΜΙΚΡΟΠΟΛΙΤΙΚΑ
● ΠΟΛΛΑ... ΝΟΣΤΙΜΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ
● ...ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΟΛΛΑ ΠΟΥ ΔΕΝ
ΕΧΕΤΕ ΔΙΑΒΑΣΕΙ ΠΟΥΘΕΝΑ
ΘΑ ΓΕΛΑΣΕΤΕ

...ΜΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΣΑΣ

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΤΕ ΓΙΑΤΙ...

ΧΑΘΗΚΑΤΕ!

- Στείλτε το αντίτιμο 350 Δρχ. ταχυδρ. ή τραπεζική επιταγή στην διεύθυνση κ. Γιάννη Καρπούζη Θεοδοσίου 21 Ν. Λιόσια 131-21
- Τηλεφωνείστε μας (τηλ. 2629757) να σας το στείλουμε
- Ζητείστε το στα βιβλιοπωλεία Λαμίας - Σπερχιάδας - κεντρικά Αθήνας
Το βιβλίο εκδίδεται από την μηνιαία εφημερίδα

ΔΙΛΟΦΙΩΤΙΚΑ
ΑΓΙΟΣΩΣΤΙΑΝΑ ΝΕΑ

Των Συλλόγων Διλόφου
και Αγίου Σώστη Φθιωτιδοφωκίδας
Τα έσοδα από το βιβλίο θα διατεθούν για
κοινωνική έργα στο Δίλοφο και Άγιο
Σώστη Φθιωτιδοφωκίδας

λούμε να μας το γνωρίσεις μέχρι την 30ή Ιουλίου, για να ληφθεί οριστική απόφαση από το Δ.Σ.

Ευελπιστώντας στην ανταπόκρισή σου και τη συνεργασία μαζί σου, απ' αυτό κιόλας το καλοκαίρι, σου σφίγγουμε το χέρι και σου ευχόμαστε παντοτινή ανοδική πορεία.

Με φιλικά αισθήματα

Για το Δ. Σ.

Ο Πρόεδρος

Εν Μικρώ Χωριώ τη 23.6.1986

Σεβαστό Δ.Σ.

Σεβαστέ κ. Μ. Κουτσούκη,

Σας ευχαριστώ ειλικρινά για τις θερμές σας ευχές και τα καλά σας λόγια.

Ειλικρινά αποτελούν για μένα, αλλά και για οποιονδήποτε, ένα στήριγμα στο δρόμο της μάθησης.

Ο λόγος που σας γράφω είναι γιατί θέ-

λω, αν σας είναι εύκολο, να με ενημερώσετε —λύνοντας έτσι μιά απορία μου— σχετικά με την έκθεση που προκήρυξε η Αδελφότητα με θέμα: «Το Μικρό Χωριό και οι ξενητεμένοι του».

Πιο συγκεκριμένα, θα ήθελα να μου κάνετε γνωστό —εάν σας είναι εύκολο— αν μπορώ στην έκθεση αυτή που σκέφτομαι να γράψω, να αναφέρω ορισμένους λόγους που εγώ προσωπικά πιστεύω ότι ανάγκασαν τους κατοίκους του Μικρού Χωριού να ξενητευτούν, ή πρέπει να γράψω πραγματικά αίτια μόνο και λόγους εξαναγκασμού, της αποχώρησής τους από την ιδιαίτερη πατρίδα τους;

Επίσης θα ήθελα να μου κάνετε γνωστό, επειδή με ενδιαφέρει η περίπτωση σχετικά με την λειτουργία της Πνευματικής Γωνίας τον τρόπο λειτουργίας της (ημέρες, ώρες, αμοιβή κλπ.).

Σας ευχαριστώ

Με σεβασμό και εκτίμηση
Φλώρου Μαρία

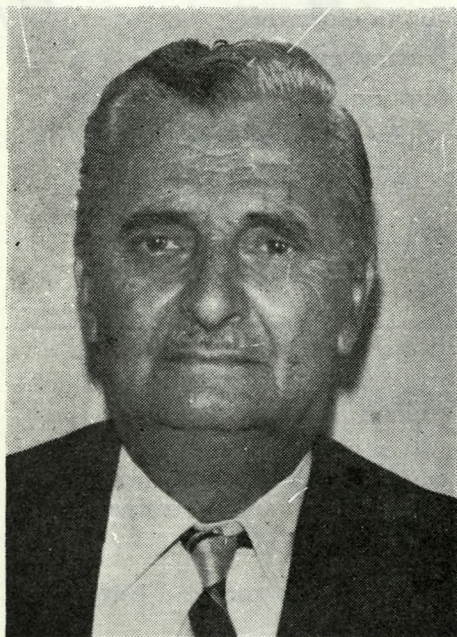

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Ἡ μνημόνευση προσφιλῶν προσώπων στὴ στήλη αὐτὴ γίνεται μόνο μὲ φροντίδα τῶν οἰκείων των, οἱ ὁποῖοι, ἂν τὸ επιθυμοῦν, θὰ πρέπει νὰ φροντίζουν νὰ μᾶς δίνουν ἔτοιμο τὸ κείμενο ἢ τὰ ἀπαραίτητα βιογραφικὰ στοιχεία καὶ μιὰ φωτογραφία.

Σεραφεῖμ Νταφύλλης

Πληροφοροῦμαστε, ὅτι στὴν Αυστραλία, ὅπου εἶχε μεταναστεύσει πρὶν ἀπὸ

Σεραφεῖμ Νταφύλλης

πολλὰ χρόνια με τὴν οικογένειά του, πέθανε ὁ καλὸς συγχωριανὸς μας Σεραφεῖμ

Νταφύλλης σε ηλικία 80 χρόνων περίπου.

Τὰ τελευταῖα χρόνια ἐπισκεπτόταν μαζί με τὴ γυναίκα του Ευφροσύνη συχνὰ τὸ χωριὸ μας καὶ πάντοτε εἶχε νὰ μας πεῖ κάποιον καλὸ λόγο γιὰ τὸ χωριὸ καὶ τὴν Ἀδελφότητα. Δὲν παρέλειπε τὴν συνδρομὴ του σ' αὐτὴν καὶ με τὰ συχνὰ γράμματά του ἔδειχνε τὴ νοσταλγία του γιὰ τὸ χωριὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους του.

Στὴν Κατοχὴ εἶχε συλληφθεῖ ἀπ' τοὺς Ἰταλοὺς μαζί με τοὺς ἄλλους Μικροχωρίτες καὶ υπέφερε κι αὐτὸς στὶς φυλακὲς τῆς Λαμίας. Συγκινητικὴ εἶναι ἡ μαρτυρία του γιὰ τὶς τελευταῖες στιγμὲς στὴ φυλακὴ του αἰμιμηστοῦ Γιάννη Α. Κομπορόζου.

Υπηρετῆσε στὸ ἱστορικὸ 42ο Σύνταγμα Ευζώνων πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο. Στὶς 29 ἐπιστρατεύθηκε καὶ πολέμησε στὴν Ἀλβανία μέχρι τὴν υποχώρηση. Ἀργότερα θρέθηκε στὰ σώματα Ἀντίστασης κατὰ τῶν Γερμανοϊταλῶν. Υπῆρξε αὐτόπτης μάρτυρας στὴν ἀνατίναξη τῆς γέφυρας τοῦ Γοργοπόταμου καθὼς ἐπίσης στὴ μάχη τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ (13.12.42).

Συνελήφθη ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς στὸ Μικρὸ Χωριὸ μαζί με τοὺς ἄλλους Μικροχωρίτες καὶ σύρθηκε κι αὐτὸς ὡς ὄμηρος στὶς φυλακὲς Λαμίας καὶ ἀργότερα στὶς φυλακὲς Ἀθέρωφ στὴν Ἀθήνα.

Στὶς φυλακὲς, σαν μαραγκὸς που ἦταν, τὸν ἀπασχολοῦσαν τακτικὰ στὴ δουλειά του κι ἔτσι μπορούσε νὰ ἔχει περισσότερο κάπως ψωμί καὶ τσιγάρα, τὰ ὁποῖα μοιραζόταν πάντοτε με τοὺς συγκαταόμενους καὶ συγχωριανούς του.

Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη του.

Φεύγουνε δεν πεθαίνουν

Στο γράμμα σου μου έγραψες τραγούδια να σου γράψω
δε λες πού θαύρω τον καιρό δια να τα συντάξω.

Τα χρόνια μ' είναι λιγοστά, οι μέρες μετρημένες,
να γράψω τα τραγούδια μου θέλω χιλιάδες πένες!

Θέλω φορτώματα χαρτί και μιά μεγάλη λέσχη
να γράψω τα τραγούδια μου, όσο η καρδιά μ' αντέξει.

Θέλω γραφεία εκατό, τριακόσιους τρεις γραφιάδες
και άλλες τόσες μηχανές να γράφουν τις καντάδες.

Στην μέσ' από τη λέσχη μου σοφοί γιατροί στεκόνται
ν' ακούγουν τα τραγούδια μου να βαρυσυλλογώνται
να ιδούν τα Ελληνόπουλα στην λέσχη όταν διαβαίνεις
ξενητεμένοι Έλληνες φεύγουνε δεν πεθαίνουν!

Χαράλαμπος Δ. Τριανταφύλλης

Αποφθέγματα - ρήσεις μεγάλων ανδρών

Τα νιάτα δεν είναι μια εποχή ζωής, είναι μια κατάσταση ψυχής. Είναι μια θέληση καλά δουλεμένη, μια φαντασία ζωηρή, με αισθήματα φλογερά. Περισσότερη τόλμη, παρά φόβος. Μεγαλύτερη ανάγκη για περιπέτειες, παρά για άνεση.

Δεν γερνάει κανείς μόνον γιατί έζησε ορισμένα χρόνια. Γίνεται γέρος όταν παραιτηθεί από το ιδανικό του.

Ασφαλώς ο χρόνος που περνάει ρυτιδώνει το πρόσωπο, αλλ' η εγκράτεια κάθε ενθουσιασμού, μαραίνει την ψυχή.

Οι φροντίδες, η αμφιβολία, η έλλειψη εμπιστοσύνης στον εαυτό σου, ο φόβος, η απελπισία κυρτώνουν το κεφάλι και ο νους μετατρέπεται σε σκόνη.

Είτε είναι 70 χρόνων, είτε 16, υπάρχει μέσα στην καρδιά κάθε ανθρώπινου όντος η δίψα του θαύματος, ένας φοβισμένος θαυμασμός προς τ' άστρα, τις έξοχες πράξεις και σκέψεις, μια ατρόμητη πρόκληση που ρίχνει στη μοίρα μια άσθεστη παιδική όρεξη μπρος στις υποσχέσεις της αύριο, μια στάση εύθυμη και φίλαθλη μπρος στη ζωή.

Είσαι τόσο νέος όσο η πίστη σου. Τόσο γέρος όσο οι αμφιβολίες σου. Επίσης τόσο νέος όσο η εμπιστοσύνη στον εαυτό σου, τόσο γέρος όσο η απελπισία σου.

multifilter

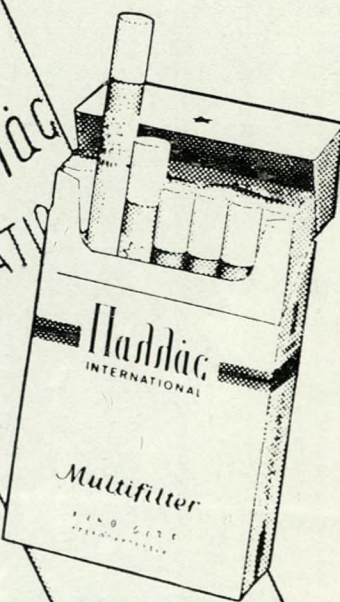
ὁ πῖο ἀποτελεσματικὸς
συνδυασμὸς
διαφορετικῶν
φιλτρῶν στὸ

Παλλὰς
INTERNATIONAL

- ΤΕΛΕΙΟ
φιλτράρισμα
- καθαρώτερο
κάπνισμα

Παλλὰς
INTERNATIONAL

Ἀποκλειστικότης τοῦ Ἑλβετικοῦ οἴκου
BAUMGARTNER

"ΑΔΕΚΤΟ"

